VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67

THỨ HAI

15.4.2024 (7.3 Giáp Thìn)

Số 46 (4023)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Ủy ban Thường vụ Quốc hội sẽ cho ý kiến về Luật Di sản văn hóa (sửa đổi)

[2]

LÀM VIỆC VỚI LÃNH ĐẠO TỈNH THỪA THIÊN HUẾ, BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Cái gốc của sự phát triển vẫn nằm ở môi trường văn hóa

[3]

Chuyển đổi xanh để nâng sức cạnh tranh

[6]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

TP.HCM xây dựng "Thành phố của sự kiện", được không?

●**THÙY TRANG**

Chủ tịch UBND TP.HCM Phan Văn Mãi mới đây cho biết, thành phố sẽ tổ chức mỗi tháng một chuỗi sự kiện và dự kiến kéo dài từ một đến hai tuần. Được vậy, trong suốt năm, TP.HCM sẽ là thành phố của sự kiện với nhiều hoạt động phong phú, tạo nên sự hấp dẫn, quan trọng hơn mang đến sự lựa chọn đa dạng cho du khách.

(Xem tiếp trang 2)

QUANH CHUYỆN ĐẶT TÊN SAU SÁP NHẬP:

"Họ gánh cả tên xã, tên làng..."

[8-9]

Nếu không được suy xét một cách thận trọng, sau khi sáp nhập, danh xưng "Quỳnh Đôi" sẽ biến mất, thay vào đó là xã… Đôi Hậu

Ảnh: P.NGHĨA

DI TÍCH CHĂM PHONG LỆ (ĐÀ NẴNG):

Hơn 10 năm vẫn phải "phơi sương nắng"

[5]

LHP QUỐC TẾ TP.HCM 2024:

Gặt hái nhiều "quả ngọt"

[10]

THÁNG HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA VỀ PHÒNG, CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH:

Chấm dứt bạo lực, vun đắp yêu thương

[13]

Ủy ban Thường vụ Quốc hội sẽ cho ý kiến về Luật Di sản văn hóa (sửa đổi)

Theo chương trình, phiên họp thứ 32 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội sẽ diễn ra chiều nay 15.4 và các ngày 16, 17, 19, sáng 22.4 tại phòng họp Tân Trào, Nhà Quốc hội. Chủ tịch Quốc hội Vương Đình Huệ sẽ phát biểu khai mạc và cùng các Phó Chủ tịch Quốc hội thay phiên điều hành nội dung phiên họp. Tại phiên họp này, Ủy ban Thường vụ Quốc hội dành nhiều thời gian để cho ý kiến về: Dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Dược; dự án Luật Di sản văn hóa (sửa đổi); dự án Luật Tư pháp người chưa thành niên; dự án Luật Thuế giá trị gia tăng (sửa đổi); dự án Luật Quy hoạch đô thị và quy hoạch nông thôn. Đồng thời, Ủy ban Thường vụ Quốc hội cũng cho ý kiến về dự kiến Chương trình xây dựng luật, pháp lệnh năm 2025, điều chỉnh Chương trình xây dựng luật, pháp lệnh năm 2024.

Về công tác giám sát, Ủy ban Thường vụ Quốc hội sẽ xem xét báo cáo công tác dân nguyện của Quốc hội tháng 3.2024; xem xét báo cáo tổng hợp kết quả giám sát văn bản quy phạm pháp luật thuộc lĩnh vực phụ trách của Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội năm 2023; xem xét kết quả giám sát của Đoàn giám sát của Quốc hội về "Việc thực hiện Nghị quyết số 43/2022/QH15 ngày 11.1.2022 của Quốc hội về chính sách tài khóa, tiền tệ hỗ trợ Chương trình phục hồi, phát triển kinh tế - xã hội và các nghị quyết của Quốc hội về một số dự án quan trọng quốc gia đến hết năm 2023". Ủy ban Thường vụ Quốc hội cũng cho ý kiến về báo cáo kết quả thực hiện Chương trình giám sát năm 2023 và những tháng đầu năm 2024, dự kiến Chương trình giám sát năm 2025 của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội; cho ý kiến bước đầu về dự thảo Báo cáo kết quả giám sát chuyên đề "Việc thực hiện chính sách, pháp luật về bảo đảm trật tự, an toàn giao thông từ năm 2009 đến hết năm 2023".

Về quyết định các vấn đề quan trọng, Ủy ban Thường vụ Quốc hội sẽ cho ý kiến về Tờ trình của Chính phủ về phương án xử lý nguồn tiền thực hiện Phán quyết của Trọng tài quốc tế Vụ kiện Hợp đồng dầu khí Lo 01&02; cho ý kiến về Tờ trình của Chủ tịch nước về việc ký Hiệp ước vay giữa nước Cộng hòa XHCN Việt Nam và Ngân hàng Tái thiết và Phát triển quốc tế (IBRD) cho Dự án hạ tầng ưu tiên và phát triển đô thị thích ứng với biến đổi khí hậu thành phố Vinh (Nghệ An). Ủy ban Thường vụ Quốc hội cũng xem xét Tờ trình về đề xuất điều chỉnh chủ trương đầu tư Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế, xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2023; xem xét Báo cáo số của Chính phủ về một số nội dung dự kiến sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 08/2019/NĐ-CP quy định một số chế độ đối với thành viên cơ quan Việt Nam ở nước ngoài; cho ý kiến về Tờ trình của Chính phủ về Báo cáo nghiên cứu tiền khả thi Dự án đầu tư xây dựng đường cao tốc Bắc - Nam phía Tây đoạn Gia Nghĩa (Đắk Nông) - Chơn Thành (Bình Phước).

Tại phiên họp, Ủy ban Thường vụ Quốc hội cũng sẽ cho ý kiến về việc chuẩn bị Kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa XV...

TÙNG QUANG

Hơn 59 tỉ đồng nguồn thu từ xổ số kiến thiết góp nguồn lực cho bảo tồn di sản Huế

Thông tin với *Văn Hóa,* lãnh đạo Sở Tài chính tỉnh Thừa Thiên Huế cho biết, trong 2 năm 2022 và 2023 đã có hơn 59 tỉ đồng từ nguồn thu xổ số kiến thiết của tỉnh nộp về ngân sách nhà nước để phục vụ cho công tác bảo tồn, tu bổ di tích Huế. Đây là nguồn thu được thực hiện theo Quyết định số 1198/QĐ-BTC ngày 21.6.2021 của Bộ Tài chính, là cơ chế chính sách đặc thù dành cho tỉnh Thừa Thiên Huế.

Cụ thể, theo quyết định này, bắt đầu từ năm 2022, Bộ Tài chính cho phép bổ sung lịch mở thưởng xổ số kiến thiết truyền thống cho Công ty TNHH Nhà nước MTV Xổ số kiến thiết tỉnh Thừa Thiên Huế để huy động nguồn vốn từ hoạt động này cho công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản Cố đô Huế. Ngoài ngày mở thưởng vào thứ Hai hằng tuần như trước đây thì bổ sung lịch mở thưởng vào ngày Chủ nhật. Công ty TNHH Nhà nước MTV xổ số kiến thiết Thừa Thiên Huế đã thiết kế hình ảnh tờ vé số gắn hình ảnh đặc sắc về di tích Huế trên tấm vé xổ số phát hành đến 14 tỉnh khu vực miền Trung - Tây Nguyên, nhằm tạo thương hiệu riêng cho vé số Thừa Thiên Huế, đồng thời quảng bá hình ảnh Huế. Sau 5 năm thực hiện, phải có đánh giá báo cáo đến Bộ Tài chính.

Ông Nguyễn Quốc Cường, Phó Giám đốc Sở Tài chính tỉnh Thừa Thiên Huế cho biết: Qua 2 năm triển khai Quyết định số 1198/QĐ-BTC của Bộ Tài chính, nguồn thu từ kỳ mở thưởng xổ số kiến thiết bổ sung (ngày Chủ nhật) đạt hơn 59 tỉ đồng, cụ thể là năm 2022 đạt gần 27 tỉ đồng và năm 2023 là hơn 32,4 tỉ đồng. Đây là nguồn được sử dụng cho công cuộc bảo tồn và phát huy giá trị di sản Huế. Tuy nhiên, do ngành phát hành bổ sung là Chủ nhật, sát với ngày thứ Hai mở thưởng xổ số kiến thiết truyền thống trước đây nên hiệu quả chưa cao.

S.THÙY

TP.HCM... *(Tiếp theo trang 1)*

Trước đó, ý tưởng này cũng đã được đưa ra bàn thảo tại buổi làm việc giữa UBND TP.HCM với Bộ VHTTDL, và Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng đã chia sẻ mong muốn TP.HCM triển khai, nhằm tạo điểm nhấn.

Năm 2023, Lễ hội âm nhạc quốc tế Hò Dô được tổ chức đến lần thứ ba, mở rộng về quy mô, thời gian và số lượng hoạt động có tác động mạnh mẽ vào đời sống âm nhạc, công tác truyền thông được tổ chức chuyên nghiệp, có chiến lược. Chính vì thế, mỗi đêm diễn chính đã thu hút hàng ngàn khán giả trong và ngoài nước. Năm nay, ngành điện ảnh có Liên hoan phim quốc tế TP.HCM (HIFF) được tổ chức lần đầu tiên, song đã mời được nhiều tên tuổi uy tín trong và ngoài nước, có chuỗi hoạt động phong phú, đa dạng thu hút được sự quan tâm của những người yêu điện ảnh và công chúng nói chung.

Tuy nhiên, ở góc độ chuyên môn, ông Phước Đặng, CEO Outbox Consulting, cho rằng, định hướng TP.HCM là trung tâm của những sự kiện sẽ giúp thành phố tập trung nguồn lực xây dựng những chương trình có tầm vóc, thực sự thay cho những sự kiện ngắn hạn mang tính chắp vá. Muốn vậy, thành phố cần có định hướng và đảm bảo các cấp, ngành hiểu rõ khái niệm "Thành phố sự kiện" theo tiêu chuẩn quốc tế. Sau đó, phải xác định được sự kiện mà thành phố muốn hướng đến, sau đó mới tập trung đầu tư sản phẩm. Vị này cũng chỉ ra rằng, hạ tầng của thành phố nhìn vào tưởng hiện đại nhưng vẫn thiếu sân vận động, trung tâm thể dục thể thao cho các sự kiện thể thao, nhà hát cho sự kiện văn hóa, nghệ thuật hay ngay cả khu trung tâm triển lãm cũng đang quá tải khiến sự kiện thương mại chưa được sôi động, quy mô.

Theo nhiều chuyên gia, TP.HCM với hệ thống lễ hội truyền thống mang bản sắc văn hóa đặc trưng, nhiều năm qua được bảo tồn, phát huy giá trị cho đời sống văn hóa, tinh thần của người dân và thu hút đông đảo du khách trong nước và quốc tế. Nổi bật trong số đó là các hoạt động như Đường hoa Nguyễn Huệ, Hội hoa xuân Tao Đàn, lễ hội Nguyên tiêu, chợ hoa Tết "Trên bến dưới thuyền"... TP.HCM đã có nghị quyết của HĐND về danh mục các sự kiện, lễ hội thường niên. Để tầm nhìn về việc xây dựng TP.HCM trở thành "Thành phố của sự kiện", bên cạnh sự phối hợp nhịp nhàng, chặt chẽ của các cơ quan, ban ngành của thành phố thời gian qua thì chính sách xã hội hóa cũng đã tạo điều kiện thu hút và khuyến khích các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp và văn nghệ sĩ tham gia, mang đến những giá trị văn hóa phong phú, đặc sắc.

Còn ở góc độ quản lý nhà nước, bà Nguyễn Thị Thanh Thúy, Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM, nhận định thành phố cần kế hoạch triển khai lâu dài, ý tưởng tổ chức tốt, giàu bản sắc riêng. Bên cạnh đó là sự phối hợp chặt chẽ của các Sở, ngành liên quan; nguồn lực về nhiều mặt từ đội ngũ vận hành, tiềm năng tài chính; cách thức tổ chức chuyên nghiệp, bài bản và sự linh hoạt thích ứng với thực tế. Các ý kiến cho rằng, du khách đến TP.HCM không chỉ tham gia sự kiện mà họ còn tìm kiếm các hoạt động khác nhau để khám phá các địa danh văn hóa và các điểm tham quan tiêu biểu, trải nghiệm ẩm thực địa phương trong suốt chuyến đi. Sự tăng trưởng mạnh mẽ ở phân khúc khách quốc tế đến Việt Nam trong quý I.2024 cho thấy Việt Nam đang trên đà trở thành điểm đến du lịch hấp dẫn. Tuy nhiên, TP.HCM cần xác định và phân loại sự kiện để định vị và nhận diện rõ hơn hình ảnh điểm đến của một thành phố năng động, sáng tạo, giàu bản sắc. ■

Sẽ không sử dụng hình ảnh diễn viên sử dụng thuốc lá trong tác phẩm điện ảnh, sân khấu

Bộ VHTTDL đang dự thảo Thông tư quy định việc hạn chế sử dụng hình ảnh diễn viên sử dụng thuốc lá trong tác phẩm điện ảnh, sân khấu. Theo đó, Dự thảo Thông tư gồm có 7 Điều, áp dụng với: Tổ chức, cá nhân tổ chức biểu diễn nghệ thuật; Tổ chức, cá nhân sản xuất phim, phát hành phim, phổ biến phim, phân loại phim; Diễn viên tham gia trong tác phẩm điện ảnh, biểu diễn nghệ thuật; Tổ chức, cá nhân khác liên quan trong tác phẩm điện ảnh, sân khấu.

Dự thảo nêu rõ: Không sử dụng hình ảnh diễn viên sử dụng thuốc lá trong tác phẩm điện ảnh, sân khấu, trừ 2 trường hợp sau: Việc sử dụng hình ảnh diễn viên sử dụng thuốc lá nhằm phê phán, lên án các hành vi bị nghiêm cấm quy định tại Điều 9 và hành vi vi phạm nghĩa vụ của người hút thuốc lá quy định tại Điều 13 của Luật Phòng, chống tác hại của thuốc lá. Việc sử dụng hình ảnh diễn viên sử dụng thuốc lá trong tác phẩm điện ảnh, sân khấu nhằm mục đích nghệ thuật thực hiện theo quy định.

L.S

Hôm nay Hà Nội kiểm tra an toàn thực phẩm toàn thành phố

Sở Y tế, Sở Công thương, Sở NN&PTNT và Cục Quản lý thị trường TP Hà Nội sẽ phụ trách 4 đoàn kiểm tra liên ngành về vệ sinh an toàn thực phẩm (VSATTP) trong 1 tháng tới. Đó là nội dung vừa được UBND TP Hà Nội ban hành Quyết định số 1915/QĐ-UBND về việc thành lập Đoàn kiểm tra liên ngành công tác an toàn thực phẩm trong "Tháng hành động vì an toàn thực phẩm" năm 2024.

Theo đó, các đoàn kiểm tra có nhiệm vụ kiểm tra công tác chỉ đạo, triển khai các hoạt động bảo đảm an toàn thực phẩm trong "Tháng hành động vì an toàn thực phẩm" năm 2024 tại 30 quận, huyện, thị xã trên địa bàn thành phố. Kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy định về an toàn thực phẩm tại các cơ sở sản xuất, chế biến, kinh doanh thực phẩm, đặc biệt chú trọng nguồn gốc và chất lượng sản phẩm thực phẩm, nông sản thực phẩm. Bên cạnh đó, các đoàn kiểm tra liên ngành sẽ xử lý, kiến nghị xử lý hoặc chuyển xử lý các trường hợp vi phạm theo quy định của pháp luật. Tổng hợp kết quả kiểm tra, các đề xuất, kiến nghị báo cáo về Sở Y tế (cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo an toàn vệ sinh thực phẩm thành phố) theo tiến độ.

Việc kiểm tra công tác VSATTP sẽ được tiến hành từ ngày 15.4 đến hết ngày 15.5.

B.H

Gần 248 tỉ đồng xây dựng Cung văn hóa thiếu nhi TP Thanh Hóa

Nhằm hoàn thiện các thiết chế văn hóa, giáo dục ngoài nhà trường, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ cho sự phát triển bền vững, TP Thanh Hóa (Thanh Hóa) sẽ đầu tư 247,85 tỉ đồng từ nguồn vốn ngân sách thành phố thực hiện dự án Cung văn hóa thiếu nhi và Trung tâm thể dục thể thao. Dự án có diện tích xây dựng khoảng 4.978m^2, trong đó dự án Cung văn hóa thiếu nhi gồm có công trình: Nhà hợp khối 7 tầng; Khối nhà thi đấu đa năng và khối nhà phụ trợ 3 tầng được thiết kế tích hợp để đảm bảo công năng liên hoàn giữa các hoạt động dạy và học của Cung văn hóa thiếu nhi; Khu vận động thể chất bao gồm khu vực có mái che nửa kín kết hợp với không gian vận động khác.

Trung tâm thể dục thể thao gồm các công trình: Khu bể bơi dành cho tập luyện có 8 làn bơi; Sảnh, khu kiểm soát luồng người ra vào (lễ tân - check in); Khu tắm, thay đồ, khu vệ sinh nam nữ riêng biệt dành cho khu thể thao ngoài trời; Phòng Kỹ thuật điện nước kết hợp kho; Phòng Y tế; Phòng tiếp khách; Phòng hành chính; Khu vệ sinh dành cho bộ phận hành chính nam nữ riêng biệt; 1 sân tenis; 2 sân bóng đá quy mô 7 người; 2 sân bóng rổ. Công trình dự kiến hoàn thành trong năm 2025.

NGUYỄN LINH

LÀM VIỆC VỚI LÃNH ĐẠO TỈNH THỪA THIÊN HUẾ, BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Cái gốc của sự phát triển vẫn nằm ở **môi trường văn hóa**

● **HOÀNG HƯƠNG - ĐÌNH TOÁN; ảnh: TRẦN HUẤN**

Tại buổi làm việc với tỉnh Thừa Thiên Huế diễn ra vào cuối tuần qua tại Hà Nội, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, trong văn hóa, gốc của sự phát triển bắt nguồn từ xây dựng môi trường văn hóa cơ sở. Vì thế, đề nghị tỉnh cần tập trung các giải pháp, nguồn lực để xây dựng các hương ước, quy ước, quy định của cơ quan; tạo lập môi trường văn hóa văn minh, tiến bộ.

Đồng chủ trì buổi làm việc có Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy, Trưởng đoàn ĐBQH tỉnh, Chủ tịch HĐND tỉnh Thừa Thiên Huế Lê Trường Lưu. Cùng dự có Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông.

Toàn cảnh buổi làm việc

Nhiều điểm sáng trong phát triển VHTTDL

Tại buổi làm việc, Phó Chủ tịch thường trực UBND tỉnh Thừa Thiên Huế Nguyễn Thanh Bình cho biết thời gian qua, tỉnh đã nỗ lực xây dựng và quảng bá hình ảnh di sản, văn hóa, ẩm thực, con người Huế; khai thác, phát huy các lễ hội, loại hình văn hóa truyền thống phục vụ nhân dân. Đồng thời, phát triển du lịch thông qua hình thức Festival "Bốn mùa" với chuỗi hoạt động trải đều trong năm, tập trung vào từng chủ đề. Bên cạnh đó, thành tích và số môn thể thao thành tích cao ngày càng được nâng lên, nhất là thành tích ở các giải thi đấu quốc gia, quốc tế và khu vực… Cũng tại buổi làm việc, ông Nguyễn Thanh Bình đề xuất một số vấn đề cụ thể.

Phát biểu tại buổi làm việc, Bí thư Tỉnh ủy Thừa Thiên Huế Lê Trường Lưu cho biết, được sự quan tâm, hỗ trợ của Bộ VHTTDL, tỉnh đã tập trung mọi nguồn lực để phát triển VHTTDL. Nhận thấy tầm quan trọng của công tác bảo tồn, phát huy các giá trị di sản văn hóa, di tích, tỉnh đã tập trung đầu tư để thực hiện tu bổ, tôn tạo, phát huy giá trị các di tích, di sản trên địa bàn. Các dự án nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống thiết chế văn hóa được tập trung thực hiện. Liên quan đến đăng cai Năm Du lịch quốc gia – Huế 2025, ông Lê Trường Lưu nhấn mạnh, tỉnh rất mong muốn được đăng cai sự kiện lần này. Thứ trưởng Tạ Quang Đông đánh giá, các hoạt động văn hóa, nghệ thuật diễn ra trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế thường xuyên được tổ chức đã giúp tuyên truyền, quảng bá hình ảnh, văn hóa, điểm đến du lịch với bạn bè trong nước, quốc tế; góp phần làm phong phú đời sống văn hóa tinh thần, phục vụ tốt nhu cầu thưởng thức văn hóa của mọi tầng lớp nhân dân. Từ năm 2000, Bộ VHTTDL đã đồng hành cùng Huế trong việc xây dựng và tạo thương hiệu cho Festival Huế. Tuy nhiên, ảnh hưởng của dịch bệnh đã ảnh hưởng nhiều đến việc tổ chức sự kiện này. Vì vậy trong năm 2024, cần quan tâm hơn nữa để sự kiện tiếp tục là sản phẩm đặc sắc cho văn hóa, du lịch của Huế.

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đánh giá cao nỗ lực của Thừa Thiên Huế trong phát triển VHTTDL

Tập trung xây dựng môi trường văn hóa cơ sở

Kết luận buổi làm việc, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đánh giá, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh Thừa Thiên Huế đã có sự quan tâm sâu sắc, cụ thể về phát triển VHTTDL. Qua theo dõi, Bộ VHTTDL nhận thấy tỉnh đã có bước phát triển khá nhanh về VHTTDL. Những thành công chung trong phát triển VHTTDL của tỉnh cũng chính là thành công chung của ngành; đến từ sự vào cuộc hiệu quả của đội ngũ lãnh đạo tỉnh, sự đồng hành của Bộ VHTTDL và đặc biệt là đóng góp của nhân dân tỉnh Thừa Thiên Huế.

Sau Thông báo số 137/TB-VPCP về kết luận Thủ tướng Phạm Minh Chính tại buổi làm việc với lãnh đạo tỉnh Thừa Thiên Huế, lãnh đạo Bộ và tỉnh đã có những thống nhất trong nhận định, đánh giá tình hình phát triển VHTTDL trên địa bàn. Cùng với đó, sau 2 năm hai bên thống nhất các mục tiêu phát triển văn hóa một cách bền vững, tỉnh đã tập trung các giải pháp phát triển văn hóa vì mục tiêu phát triển du lịch. Cùng với đó, phát triển du lịch trở thành nền kinh tế mũi nhọn để văn hóa được phát triển bền vững. Cụ thể trong văn hóa, Bộ trưởng chỉ rõ địa phương có hệ thống di tích, di sản văn hóa đồ sộ, tỉnh đã dồn lực kiểm tra, sưu tầm, nhận diện. Từ đó, nhận thức rõ về giá trị của các di tích, di sản để tiến hành trùng tu, bảo dưỡng và phát huy các giá trị, nhất là những di sản được UNESCO vinh danh; đưa di sản trở thành nguồn lực phục vụ phát triển kinh tế nhanh, bền vững.

Cũng theo Bộ trưởng, tỉnh đã có những đề án nhằm phát huy giá trị văn hóa truyền thống, phẩm chất tốt đẹp của con người Huế; thể hiện rõ trong văn hóa, nhân dân là chủ thể sáng tạo, đội ngũ văn nghệ sĩ giữ vai trò quan trọng. Từ đó, môi trường văn hóa trong khu dân cư, cơ quan, đơn vị trên địa bàn tỉnh đều mang đậm "chất Huế", góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh trên địa bàn. Về du lịch, Thừa Thiên Huế được xác định là một trong những cực tăng trưởng khu vực Bắc miền Trung. Nhận thức rõ vấn đề này, tỉnh đã chủ động liên kết trong phát triển du lịch với nhiều địa phương. Việc làm đã cụ thể hóa quan điểm phát triển du lịch phải bắt đầu từ sự liên kết; tạo nên một cung đường, nhiều điểm đến. Sản phẩm du lịch được phát triển phong phú, đa dạng theo hướng con đường di sản.

Bên cạnh đó, Bộ trưởng cũng chỉ rõ Thừa Thiên Huế còn rất nhiều dư địa phát triển VHTTDL. Tuy nhiên, những dư địa, tiềm năng đó chưa được khai thác đúng mức, đòi hỏi phải có sự nhận diện lại để đưa ra giải pháp phát triển phù hợp. Trong du lịch, dù có nhiều nỗ lực, du khách quốc tế đến với Thừa Thiên Huế có tăng song chưa được như kỳ vọng. Bộ trưởng đề nghị tỉnh cần xác định lại các sản phẩm du lịch mang tính đặc trưng, nổi trội để tăng cường quảng bá, xây dựng thương hiệu cho những sản phẩm này; giúp định hình, phát triển thương hiệu cho du lịch tỉnh. Phát triển sản phẩm du lịch phải dựa trên nhu cầu của thị trường chứ không phải đưa ra những gì tỉnh sẵn có, phải biết biến những gì sẵn có thành sản phẩm du lịch đáp ứng nhu cầu của thị trường. Đặc biệt, hướng đi được Bộ trưởng gợi mở là tỉnh tập trung phát triển du lịch y tế: "Vừa qua, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã dự lễ khởi công Bệnh viện Trung ương Huế cơ sở mới, hướng tới tầm quốc tế. Đây là một trong 5 bệnh viện hạng đặc biệt được Chính phủ và Bộ Y tế lựa chọn để nâng cấp trở thành bệnh viện ngang tầm quốc tế. Hiện nay, nhu cầu nghỉ dưỡng kết hợp khám chữa bệnh của du khách trên thế giới ngày càng cao. Cộng với việc thành tựu y học của Việt Nam đang được quốc tế đánh giá cao, đây sẽ là lợi thế để tỉnh phát triển du lịch y tế. Bộ VHTTDL sẵn sàng đồng hành với tỉnh, cùng Bộ Y tế phát triển du lịch y tế trên địa bàn Thừa Thiên Huế".

Đối với văn hóa, Bộ trưởng nhấn mạnh, gốc của sự phát triển vẫn nằm ở xây dựng môi trường văn hóa. Vì vậy, tỉnh cần đẩy mạnh xây dựng các hương ước, quy ước, quy định của cơ quan, đơn vị để tạo lập môi trường văn hóa lành mạnh. Việc xây dựng hương ước, quy ước, quy định phải trên cơ sở do nhân dân đề xuất, người dân tự nguyện. Được sống trong môi trường văn hóa tiến bộ, văn minh, mỗi người dân sẽ được nuôi dưỡng tình yêu với quê hương, đất nước; trở thành đại sứ văn hóa, du lịch, trực tiếp tham gia quảng bá văn hóa, du lịch của địa phương bằng tất cả sự tự hào. Về hệ thống di tích, di sản của tỉnh, Bộ trưởng nêu không thể chạy theo số lượng, tiến hành kiểm kê, xếp hạng, xây dựng hồ sơ theo kiểu "ồ ạt" để rồi khi được công nhận lại không có nguồn lực thực hiện tu bổ, phục hồi, phát huy các giá trị. "Ở đây, cần có sự nhận diện trước rồi mới tiến hành kiểm kê, thực hiện xếp hạng, xây dựng hồ sơ. Cần xác định di tích, di sản nào cần bảo tồn, phục hồi khẩn cấp; di tích, di sản nào có thể thực hiện theo lộ trình. Bộ sẽ tạo điều kiện, hỗ trợ cho tỉnh hết sức trong vấn đề này", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng cho hay.

Một hướng đi khác được Bộ trưởng nêu rõ là TP Huế cần phối hợp chặt chẽ với các đơn vị liên quan của Bộ VHTTDL, sớm triển khai các hoạt động cụ thể, xây dựng hồ sơ gia nhập Mạng lưới thành phố sáng tạo của UNESCO. Ngoài ẩm thực, Thừa Thiên Huế có thể trở thành thành phố sáng tạo về văn hóa truyền thống, cụ thể là áo dài. Việc có thêm thành phố gia nhập mạng lưới sẽ góp phần khẳng định thương hiệu quốc gia; đóng góp hiệu quả vào quảng bá văn hóa Việt Nam…■

Cảnh báo người dùng iPhone có nguy cơ bị tấn công mạng

Cục An toàn thông tin (Bộ TT&TT) khuyến cáo người dùng iPhone: Nếu nhận được cảnh báo của Apple thì nên liên hệ với bộ phận kỹ thuật của Công ty để được hỗ trợ trước "cuộc tấn công phần mềm gián điệp đánh thuê". Theo đó, Apple gửi cảnh báo tới những người dùng iPhone trong diện có nguy cơ trở thành nạn nhân của "cuộc tấn công phần mềm gián điệp đánh thuê". Theo nội dung đăng trên trang hỗ trợ, Apple cho biết kẻ xấu đã cố gắng "khai thác iPhone từ xa thông qua phần mềm gián điệp đánh thuê". Tuy nhiên, việc này không nhắm đến đa số người dùng mà chỉ những mục tiêu cụ thể, như chính trị gia, nhà báo, tổ chức dân sự, doanh nghiệp.

Apple đã gửi thông báo về mối đe dọa này qua email đăng ký Apple ID cũng như iMessage của những người có thể trở thành nạn nhân ở 92 nước. Ngoài ra, khi đăng nhập trang Apple ID, người dùng cũng nhận được cảnh báo tương tự. Apple cho biết: Tính từ 2021 đến nay, Công ty đã gửi thông báo tới người dùng trong diện có nguy cơ ở 150 quốc gia và vùng lãnh thổ, nhưng không nêu cụ thể. Ba năm qua, Apple đã đưa ra một số cảnh báo tương tự, nhưng đây là lần đầu Hãng sử dụng cụm từ "phần mềm gián điệp đánh thuê". Trong những lần trước, Công ty gọi là "những kẻ tấn công được nhà nước bảo trợ". Trước thông tin trên, Cục An toàn thông tin khuyến cáo những người dùng nhận được thông báo trên nên liên hệ đến bộ phận kỹ thuật của Công ty để được hỗ trợ. Trong khi đó, những người dùng iPhone chưa nhận được cảnh báo cũng cần hết sức cảnh giác với các rủi ro bảo mật.

Ngoài ra, gần đây, nhiều người dùng mạng xã hội đồng loạt chia sẻ thông tin về việc nếu nhận được thông báo "Xác minh ID Apple", điện thoại sẽ bị chiếm tài khoản. Tuy nhiên, Apple khẳng định các cuộc tấn công mà Apple cảnh báo không liên quan gì đến thông báo "Xác minh ID Apple". Theo đó, Cục An toàn thông tin khuyến nghị tất cả các tổ chức, cá nhân không đăng tải, chia sẻ, phát tán hoặc bình luận, đồng thuận với tin giả, tin sai sự thật, tin gây hoang mang dư luận, ảnh hưởng tiêu cực đến an ninh trật tự. Tất cả những người vi phạm sẽ bị xử lý nghiêm trước pháp luật.

P.V

SAU NHỮNG VỤ NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM TỪ MÓN GÀ:

Nhà hàng, quán ăn món gà ở Nha Trang "vắng tanh"

●**XUÂN HƯỚNG**

Những vụ ngộ độc, nghi ngộ độc thực phẩm từ món gà xảy ra liên tiếp ở Khánh Hòa khiến cho người dân lo ngại, hạn chế dùng món ăn từ gà, vì thế một số quán cơm gà đã phải đóng cửa do vắng khách. UBND tỉnh Khánh Hòa đã thành lập đoàn kiểm tra các cơ sở giết mổ, chế biến đến kinh doanh sản phẩm thực phẩm từ gà, tuy nhiên vẫn chưa có kết luận nguyên nhân nào đã gây ra các vụ ngộ độc.

Nhiều người dân, phụ huynh học sinh có con em học ở các trường đến địa bàn tỉnh Khánh Hòa lo lắng, và dư luận cũng đặt câu hỏi: Việc truy vết nguồn gốc thực phẩm gây ra các vụ ngộ độc đến nay vẫn chưa được làm rõ, công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng?

Liên tiếp các vụ ngộ độc thực phẩm

Gần 1 tháng qua, trên địa bàn tỉnh Khánh Hòa liên tiếp xảy ra các vụ ngộ độc, nghi ngộ độc thực phẩm liên quan đến thịt gà, có vụ đã tước đi sinh mạng của học sinh. Cụ thể vào giữa tháng 2.2024, có 369 người bị ngộ độc sau ăn tại quán Cơm gà Trâm Anh, do các món gà, sốt trứng, dưa chua... lây nhiễm chéo các vi khuẩn Salmonella, Bacillus cereus, Staphylococcus aureus.

Một tuần sau, ngành chức năng ghi nhận 10 học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Trỗi bị rối loạn tiêu hóa nghi do ăn cơm gà bên ngoài nhà trường. Đến ngày 5.4, ngành chức năng tiếp tục ghi nhận hàng chục học sinh ở phường Vĩnh Trường, TP Nha Trang nhập viện với triệu chứng nghi ngộ độc do ăn sáng với nhiều món khác nhau, trong đó có cơm gà tại các hàng quán bên ngoài nhà trường và từ người bán hàng rong. Trong vụ việc này một học sinh đã tử vong trên đường đi cấp cứu. Trước đó khoảng một năm, tại Trường iSchool Nha Trang (trường quốc tế) xảy ra vụ ngộ độc vô cùng nghiêm trọng (liên quan đến món ăn từ gà) khiến rất nhiều học sinh phải nhập viện. Cơ quan điều tra Công an tỉnh Khánh Hòa cũng đã vào cuộc điều tra, nhưng đã hơn một năm trôi qua vẫn chưa xác định và công bố nguồn gốc thức ăn gây ngộ độc có nguồn gốc từ đâu.

Tại buổi họp giao ban báo chí của Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Khánh Hòa quý I.2024, phóng viên *Văn Hóa* đã đặt câu hỏi: Vì sao các vụ ngộ độc thực phẩm liên tiếp xảy ra trên địa bàn nhưng việc truy vết nguồn gốc thức ăn gây ra ngộ độc lại chưa được công bố, trong khi đó nhiều người hoang mang cho rằng có một nguồn hàng gà bẩn nhập lậu từ nước ngoài về Nha Trang? Tuy nhiên vẫn không hề có bất cứ câu trả lời hay phản hồi nào từ phía cơ quan chức năng.

Để đảm bảo không bị ngộ độc, BS Bùi Xuân Minh, Giám đốc Sở Y tế Khánh Hòa đưa ra khuyến cáo: Mỗi người dân hãy là người tiêu dùng thông minh, tức là chọn cho mình loại thực phẩm an toàn, có đủ giấy tờ liên quan hợp pháp. Nếu là gà thì cần có đủ giấy tờ về nguồn gốc xuất xứ, nếu quán ăn có thịt gà thì phải có giấy chứng nhận đủ an toàn vệ sinh thực phẩm còn thời hạn. Hạn chế ăn thức ăn vỉa hè không đảm bảo vệ sinh và ăn chín, uống sôi để hạn chế nguy cơ ngộ độc.

Trong khi đó, một lãnh đạo Chi cục Chăn nuôi và Thú y tỉnh Khánh Hòa cho biết, các đoàn kiểm tra của đơn vị đang thực hiện kế hoạch kiểm tra các cơ sở giết mổ, hàng quán ăn uống, kinh doanh sản phẩm thực phẩm liên quan đến gà. Trước mắt tập trung kiểm tra các cơ sở giết mổ, nhà hàng ăn uống quy mô có liên quan đến gà về giấy tờ xuất xứ nguồn gốc, vấn đề vệ sinh an toàn thực phẩm, nhất là công đoạn bảo quản, chế biến.

Nhiều nhà hàng, quán ăn bị "liên lụy"

Trước những thông tin ngộ độc từ gà và các vụ ngộ độc từ gà chưa được làm rõ, việc truy vết nguồn thức ăn gây ra ngộ độc xử lý còn chậm, nên nhà hàng, quán ăn từ gà đã phải gánh hậu quả. Nhiều người dân, du khách đã tẩy chay món gà dù quán ăn đó có đảm bảo vệ sinh.

Ông Trương Quyền, chủ vựa gà tại chợ Xóm Mới, khu chợ nằm giữa trung tâm TP Nha Trang (Khánh Hòa), nơi đông người dân và du khách qua lại cho biết, mỗi ngày chỉ bán được từ 2-3 con gà sau khi thông tin các vụ nghi ngộ độc thực phẩm liên quan đến gà xuất hiện trên báo chí và mạng xã hội. Trước đây, khi chưa có các vụ ngộ độc, mỗi ngày cơ sở bán lẻ từ 40-50 con gà, đến giờ, cả ngày bán được vài con, có ngày không bán được con nào. Nhà hàng, quán ăn cũng hạn chế nhập gà đã nữa tháng nay. Hơn 10 năm qua, gia đình ông Quyền chỉ bán gà sống, có đầy đủ giấy tờ chứng minh nguồn gốc rõ ràng, nhưng thông tin lan truyền về các vụ ngộ độc khiến người dân lo ngại, có tâm lý tẩy chay thịt gà. Bà Hiền, chủ sạp thịt gà trong chợ Xóm Mới cho hay, vài ngày trở lại đây rất ít khách đến hỏi mua. Nhiều người quen đến hỏi thăm chứ không có ý định mua, thịt gà ế dù chỉ bán chưa đến 5 con gà mỗi phiên.

Theo ghi nhận, các chợ, vựa bán gà lớn ở TP Nha Trang cũng vắng hoe. Tình trạng tương tự cũng xảy ra tại một số quán ăn chuyên về gà thường đông khách ở địa phương. Rất nhiều quán ăn hiện tạm đóng cửa, một số khác vẫn bán nhưng cầm chừng vì rất ít người ăn. Quán Cơm gà Út (đường Yersin, TP Nha Trang) đóng cửa mấy ngày nay do ít khách, chủ quán phải chờ tình hình ổn định rồi bán lại. Để làm rõ các vụ ngộ độc, nghi ngộ độc và tránh gây ra các vụ ngộ độc tương tự, thiết nghĩ lãnh đạo tỉnh cần khẩn trương chỉ đạo cơ quan chức năng truy vết xuất xứ nguồn hàng gây ra các vụ ngộ độc; tăng cường công tác kiểm tra, xử lý thực phẩm không rõ nguồn gốc trên thị trường; khuyến cáo, tuyên truyền người dân sử dụng các loại thực phẩm có nguồn gốc đảm bảo an toàn, đồng thời công khai các thông tin đến người dân, nhằm ổn định tâm lý cho người dân, du khách. ■

Quán gà ế ẩm, đóng cửa sau các vụ ngộ độc liên tiếp xảy ra ở Nha Trang

DI TÍCH CHĂM PHONG LỆ (ĐÀ NẴNG):

Hơn 10 năm vẫn phải "phơi sương nắng"

●NGỌC HÀ

Sau 10 năm khai quật, hiện di tích Chăm Phong Lệ (phường Hòa Thọ Đông, quận Cẩm Lệ, Đà Nẵng) vẫn nằm "phơi" ngoài trời do dự án Bảo tàng điêu khắc Chăm cơ sở 2 chậm tiến độ.

Nếu tiếp tục chậm triển khai dự án, di tích hơn 1.000 năm tuổi mang dáng vẻ âm u, buồn bã kia sẽ bị xuống cấp nghiêm trọng.

Di tích Chăm Phong Lệ thời điểm hiện tại

Di tích… 10 năm mòn mỏi

Di tích Chăm Phong Lệ được phát lộ và thực hiện khai quật khảo cổ lần đầu trên diện tích 500m2 vào tháng 5.2012. Trước yêu cầu về bảo tồn di tích, phục vụ công tác nghiên cứu, giáo dục gắn với phát huy giá trị di tích, đồng thời gìn giữ một di tích có trên 1.000 năm tuổi, UBND thành phố Đà Nẵng có chủ trương đầu tư khu vực khai quật di tích Chăm Phong Lệ thành Bảo tàng Chăm cơ sở 2, và đưa dự án này vào danh mục cần đầu tư trong giai đoạn 2020-2025. Bổ sung vào các dự án, công trình trọng điểm, mang tính động lực trên địa bàn thành phố.

Ban Quản lý dự án Đầu tư xây dựng các công trình dân dụng và công nghiệp Đà Nẵng được thành phố giao trách nhiệm chủ đầu tư kiêm điều hành. Dự án có tổng mức đầu tư dự kiến là hơn 266 tỉ đồng, trong đó công tác giải tỏa đền bù khảo cổ và bảo vệ di tích là trên 4,4 tỉ đồng; triển khai dự án giai đoạn 1 (2022-2027) trên 140 tỉ đồng; giai đoạn 2 (2028-2032) có vốn bố trí hơn 211 tỉ đồng. Theo kế hoạch, năm 2021 hoàn thành công tác chuẩn bị đầu tư và triển khai công trình trong giai đoạn 2022-2023. "Việc chậm thực hiện và kéo dài thời gian thực hiện dự án khiến người dân tại khu vực xung quanh địa bàn thực hiện dự án có sự phản ứng, đặc biệt là ý kiến của người dân về việc khai quật di tích rồi để phơi mưa phơi nắng cả một thời gian dài gây nên bức xúc về mặt tâm linh trong cộng đồng dân cư", lãnh đạo quận Cẩm Lệ cho biết.

Di tích hơn 1.000 năm tuổi phải "trơ gan cùng tuế nguyệt" suốt hơn 10 năm qua còn khiến những nhà nghiên cứu lo lắng. Tại các kỳ họp HĐND, các đại biểu đã phản ánh nguyện vọng của người dân và trách nhiệm của các cơ quan chức năng liên quan trong việc bảo vệ di tích Chăm Phong Lệ. Đề nghị làm rõ nguyên nhân chậm tiến độ và giải pháp thúc đẩy nhanh tiến độ dự án này. Đồng thời đưa ra một câu hỏi chung nhất: Khi nào dự án Bảo tàng Điêu khắc Chăm cơ sở 2 được hoàn thành để khu vực di tích này không trở thành "phế tích"? Trước sự bức xúc của người dân, UBND quận Cẩm Lệ cho biết, năm 2023 quận đã có công văn đề nghị Sở Xây dựng quan tâm trình phê duyệt quy chế thi tuyển phương án kiến trúc của Dự án Bảo tàng điêu khắc Chăm cơ sở 2. Đề nghị UBND thành phố tiếp tục quan tâm chỉ đạo đôn đốc các ngành, đơn vị liên quan tổ chức triển khai dự án theo đúng kế hoạch.

Thận trọng ứng xử với di sản

Kết quả khảo cổ di tích Chăm Phong Lệ cho thấy, đây là di tích của ít nhất 3 ngôi tháp Chăm xây dựng vào khoảng thế kỷ XI, đến nay có niên đại khoảng 1.000 năm, và là di tích tiêu biểu trong các di tích Chăm tại Đà Nẵng có điều kiện khảo sát đầy đủ nhất. Trong đó, có một ngôi tháp còn lại phần cấu trúc lòng tháp dưới mặt đất (gọi là hố thiêng) lần đầu tiên được khám phá, nghiên cứu. Ngoài ra, trong khuôn viên khu di tích còn có hạng mục Miếu Bà là di tích thời Tự Đức (1862) có giá trị về di sản kiến trúc và tín ngưỡng dân gian.

Di tích khảo cổ Chăm Phong Lệ được xếp hạng cấp thành phố tháng 11.2020 với khu vực khoanh vùng bảo vệ là trong Khu vực I với diện tích 2.653m^2. Để có kế hoạch triển khai tổng thể công tác khảo cổ và phát huy giá trị khu di tích Chăm Phong Lệ, từ năm 2017, Sở VHTT Đà Nẵng đã tham mưu UBND thành phố ban hành Quyết định về việc phê duyệt Đề án khảo cổ và phát huy giá trị khu di tích này. Nội dung bảo vệ gồm có các di tích kiến trúc tháp, các kiến trúc phụ và hệ thống liên kết, Miếu Bà, 2 ngôi mộ cổ và hạng mục tường bao bảo vệ, làm mái che cho các khu vực nền móng dễ bị xâm hại bởi thời tiết; quy hoạch các hạng mục hỗ trợ cho di tích gồm Nhà trưng bày di tích Chăm tại Đà Nẵng, Nhà trưng bày ngành nghề truyền thống (sưu tầm và trưng bày các công cụ, quy trình sản xuất sản phẩm của các ngành nghề của địa phương và các vùng lân cận)...

Dù thành phố đã có hướng đi lạc quan cho di tích Chăm Phong Lệ, tuy nhiên theo nhiều chuyên gia về khảo cổ, việc ứng xử với một di chỉ khảo cổ có niên đại trên 1.000 năm phải hết sức cẩn trọng. Chủ tịch Hội Khoa học lịch sử TP Đà Nẵng, ông Bùi Văn Tiếng cho rằng cần hết sức thận trọng khi ứng xử với di sản của tiền nhân: "Mặc dầu cũng rất sốt ruột trước "công trình mười năm" nhưng mọi sự thận trọng trong quá trình ứng xử với di sản của tiền nhân đều không thừa, từ việc nghiên cứu để "ra đề bài" cho các nhà thiết kế kiến trúc, cho đến việc thi công. Chậm, mà chắc để có thể không làm phương hại di sản dưới lòng đất nếu tiếp tục phát lộ qua thi công. Làm sao để công trình sau khi hoàn thành phù hợp với các quy định về trùng tu di tích và quan trọng nữa là phát huy được cơ sở vật chất đã đầu tư, là phải thu hút được khách đến tham quan, nghiên cứu giá trị quý báu của di sản văn hóa nhân loại".

Ngày 7.4, Phó Chủ tịch UBND TP Đà Nẵng Trần Chí Cường đã có buổi kiểm tra thực tế việc triển khai thực hiện dự án Bảo tàng Điêu khắc Chăm cơ sở 2 tại phường Hòa Thọ Đông. Sau khi nghe báo cáo về tiến độ dự án, Phó Chủ tịch UBND thành phố Trần Chí Cường yêu cầu các đơn vị liên quan cùng phối hợp tháo gỡ những vướng mắc để công trình được nhanh chóng khởi công, đáp ứng mong đợi của địa phương và bà con cử tri. Trao đổi nhanh với *Văn Hóa*, ông Cường cho biết hiện nay phương án thi quy hoạch kiến trúc đang được triển khai, tháng 5.2024 sẽ hoàn thành và tiến hành các bước tiếp theo.■

Thông tin thêm về tấm biển đá "Bộ VHTTDL Thanh Hóa" ở Thanh Hóa

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa Đầu Thanh Tùng vừa yêu cầu Sở VHTTDL Thanh Hóa khẩn trương kiểm tra, rà soát lại toàn bộ sự việc liên quan đến tấm biển đá ghi "Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa" đặt tại di tích quốc gia Nghè Vẹt (xã Vĩnh Hùng, Vĩnh Lộc), sau đó thông tin chính thức cho cơ quan báo chí.

Trước đó, vào ngày 7.4, trên mạng xã hội xôn xao thông tin về tấm biển đá ghi "Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa" đặt tại di tích lịch sử quốc gia Nghè Vẹt. Ngay sau đó, Giám đốc Sở VHTTDL Thanh Hóa đã chỉ đạo các đơn vị liên quan xác minh và ra văn bản phối hợp với địa phương xử lý sự việc. Theo đó, chiều 7.4, tấm bia đá ghi sai nội dung đã được di chuyển, trả lại cảnh quan cho di tích. Ngày 8.4, UBND huyện Vĩnh Lộc đã có báo cáo, xác minh bia đá dựng trước cổng đường vào di tích Nghè Vẹt vào khoảng thời gian cuối năm 2020, do ông N.H.Đ. cung tiến để làm biển chỉ dẫn đường vào di tích.

Tuy nhiên, trao đổi với báo chí, ông N.H.Đ. cho rằng, ông không cung tiến tấm biển đá có dòng chữ như thế. Cũng theo ông Đ. tới đây sẽ có văn bản gửi UBND tỉnh Thanh Hóa và UBND huyện Vĩnh Lộc để làm rõ việc này. Trao đổi với *Văn Hóa*, ông Cao Văn Bình, Trưởng phòng VHTT huyện Vĩnh Lộc cho biết, việc này huyện căn cứ sau khi kiểm tra thực tế, cũng như báo cáo và biên bản làm việc của UBND xã Vĩnh Hùng. Cũng theo ông Bình, trong quyết định tu bổ, tôn tạo di tích quốc gia Nghè Vẹt có hạng mục bia chỉ dẫn.

Liên quan đến vụ việc, tại cuộc họp báo thường kỳ của tỉnh Thanh Hóa vừa qua, ông Đầu Thanh Tùng, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa đánh giá cao tinh thần cầu thị, xử lý khẩn trương, kịp thời của Sở VHTTDL, đồng thời yêu cầu xử lý dứt điểm, làm rõ trách nhiệm cá nhân, tổ chức có liên quan đến tấm biển ghi sai nội dung nói trên. Theo ông Tùng, việc xử lý của UBND huyện Vĩnh Lộc là chưa triệt để, cần phải rà soát lại xem cái đó từ đâu, nguồn gốc thế nào, những ai, tổ chức, cá nhân nào phải chịu trách nhiệm, sai thì nhận để khắc phục, việc này không lớn nhưng nên phải làm cho rõ, tránh việc huyện nói cung tiến, người thì nói không…

Trước đó, *Văn Hóa* (số 4022, ra ngày 12.4) đã có bài phản ánh về tấm bia có nội dung "lạ" tại di tích quốc gia Nghè Vẹt.

MẠNH DŨNG

Cơ quan chức năng tiến hành di dời tấm biển đá ghi sai lệch nội dung ra khỏi di tích

Chuyển đổi xanh để nâng sức cạnh tranh

● NGUYỄN ANH

Thời gian qua, để chung tay bảo vệ môi trường, đảm bảo phát triển Du lịch Việt Nam trở thành ngành kinh tế xanh trên cơ sở phát triển các sản phẩm du lịch xanh, dịch vụ xanh, cộng đồng doanh nghiệp du lịch đã từng bước nâng cao nhận thức, hành động theo hướng chuyển đổi xanh.

Thực tế cho thấy, đã có không ít địa phương đi tiên phong và thực hiện có hiệu quả việc giảm thiểu nhựa sử dụng một lần, thể hiện cam kết mạnh về quản lý môi trường du lịch.

Các diễn giả, chuyên gia đề xuất nhiều giải pháp chuyển đổi xanh đối với du lịch Việt Nam

Nhiều việc phải làm

Tại Diễn đàn "Du lịch Việt Nam - Chuyển đổi xanh để phát triển bền vững" vừa được HHDL Việt Nam tổ chức trong khuôn khổ Hội chợ VITM 2024 với sự tham dự của 300 đại biểu trong nước và quốc tế, nhiều nội dung cơ bản của chuyển đổi xanh trong lĩnh vực du lịch đã được thảo luận.

Ông Vũ Thế Bình, Chủ tịch HHDL Việt Nam cho biết: "Ứng phó với biến đổi khí hậu, bảo vệ môi trường đã trở thành nhu cầu cấp bách của toàn thế giới. Chính phủ Việt Nam đã thể hiện quyết tâm chung tay cùng thế giới giải quyết khủng hoảng khí hậu và giảm phát thải khi tuyên bố Việt Nam sẽ đạt phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050. Thực hiện tuyên bố trên, Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách về môi trường và giao nhiệm vụ cho các Bộ, ngành tham gia vào chương trình với các hoạt động cụ thể của ngành mình. Thích ứng với biến đổi khí hậu vừa là trách nhiệm, vừa là cơ hội để Việt Nam thực hiện chuyển đổi xanh nhằm nâng cao sức cạnh tranh của nền kinh tế Việt Nam".

Theo ông Vũ Thế Bình, để thúc đẩy phát triển du lịch xanh, từng bước đưa du lịch xanh vào cuộc sống, HHDL Việt Nam hướng hoạt động của các doanh nghiệp du lịch Việt Nam theo 4 nội dung: Phát triển các hoạt động du lịch không sử dụng rác thải nhựa; xây dựng các tour du lịch không sử dụng phương tiện cơ giới (đi bộ, đi xe đạp...); phát triển du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái, du lịch nông nghiệp và nông thôn…; vận động dọn rác thải ở các điểm du lịch.

Ông Patrick Haverman, Phó Trưởng đại diện chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP) tại Việt Nam cho rằng, quá trình chuyển đổi xanh trong du lịch ở Việt Nam cần tập trung vào một số vấn đề gồm: Quy hoạch xanh; quản lý điểm đến hiệu quả; du lịch không rác thải nhựa và carbon thấp và du lịch bền vững dựa vào thiên nhiên. Theo ông Patrick Haverman, ở Việt Nam, các quy hoạch quốc gia cần định hướng cho phát triển du lịch xanh, đặc biệt là việc phát triển cơ sở hạ tầng du lịch ít tác động tới môi trường và thiên nhiên; đảm bảo quản lý chất thải rắn và nước thải hiệu quả, cùng nhiều vấn đề khác. Điều này đặc biệt quan trọng ở những địa điểm nhạy cảm về mặt sinh thái như các khu bảo tồn biển và vườn quốc gia.

Bên cạnh đó, vẫn còn có nhiều việc phải làm để tăng cường hiệu quả của công tác quản lý điểm đến du lịch. "Theo quan điểm của chúng tôi, quản lý điểm đến là một quá trình cần có sự vào cuộc và dẫn dắt bởi các cấp chính quyền địa phương, có sự phối hợp chặt chẽ với khu vực tư nhân và cộng đồng địa phương, để cho tiếng nói và quan điểm của các thành phần quan trọng này được lắng nghe và phản ánh trong các giải pháp quản lý du lịch của mỗi địa phương. UNDP sẵn sàng hỗ trợ Bộ VHTTDL, Hiệp hội Du lịch Việt Nam và các bên liên quan khác trong quá trình chuyển biến Việt Nam trở thành một điểm đến du lịch có trách nhiệm và có tính cạnh tranh. Chuyển đổi xanh trong du lịch không chỉ đóng vai trò là một trong những động lực chính cho tăng trưởng kinh tế mà còn góp phần bảo vệ nguồn tài nguyên thiên nhiên quý giá của Việt Nam cho các thế hệ mai sau", ông Patrick Haverman nhấn mạnh.

90% du khách muốn đóng góp cho cộng đồng

Bàn về chuyển đổi xanh trong lĩnh vực du lịch, xu hướng phát triển bền vững kinh tế và du lịch toàn cầu, TS Võ Trí Thành, Viện trưởng Viện Nghiên cứu chiến lược thương hiệu và cạnh tranh cho rằng: "Hiện nay, trước những biến động khó lường của khí hậu, dịch bệnh, du lịch lại là đỉnh cao trong phục vụ con người, du khách cần xanh nên du lịch phải xanh. Hơn nữa, chuyển đổi xanh, du lịch xanh là câu chuyện của cạnh tranh quốc gia, gắn với các hệ sinh thái. Trước kia, chúng ta nhìn du lịch là con người, là cái tôi đi du lịch; là trải nghiệm, khám phá, thụ hưởng dịch vụ. Đến nay, 90% khách du lịch muốn đóng góp cho cộng đồng, cho văn hoá cộng đồng khi đi du lịch. Đây là sự thay đổi rất lớn của cộng đồng đối với xã hội".

Ông Phan Xuân Thanh, Chủ tịch HHDL tỉnh Quảng Nam cho biết: "Quảng Nam đang tập trung phát triển và thực hiện các công nghệ xanh trong ngành Du lịch như: Sử dụng nguồn năng lượng tái tạo; quản lý nước và rác thải; công nghệ thông tin và trải nghiệm du lịch thông minh; giao thông và vận tải xanh; hợp tác cộng đồng và giáo dục du lịch xanh; chứng nhận và tiêu chuẩn du lịch xanh; đầu tư và khuyến khích nghiên cứu công nghệ xanh; thúc đẩy mô hình du lịch mới".

Để tạo đà, thúc đẩy du lịch phát triển mạnh mẽ, chuyển đổi xanh để phát triển bền vững, ông Nguyễn Hà Hải, Phó Chủ tịch HHDL tỉnh Quảng Ninh cho rằng Nhà nước cần có cơ chế ưu đãi khuyến khích, hỗ trợ đầu tư cho những dự án phát triển du lịch xanh, bền vững. Sớm xây dựng và ban hành Chương trình hành động của ngành Du lịch thực hiện Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2050 ban hành theo Quyết định 1658/QĐ-TTg ngày 1.10.2021. Tập trung các nhiệm vụ phát triển du lịch theo hướng xanh, bền vững; ban hành bộ tiêu chí du lịch xanh cấp quốc gia cho từng lĩnh vực du lịch theo tiêu chí chung của quốc tế, đồng thời phù hợp với điều kiện thực tế của Việt Nam. ■

80.000 khách đến tham quan, mua sắm tại VITM 2024

Hội chợ Du lịch quốc tế Việt Nam - VITM Hà Nội 2024 đã chính thức khép lại sau 4 ngày (từ 11-14.4) diễn ra với gần 80.000 khách đến tham quan, mua sắm.

Với sự tham gia của các cơ quan xúc tiến và doanh nghiệp du lịch từ 55 tỉnh, thành phố của Việt Nam, 16 quốc gia và vùng lãnh thổ, với 480 gian hàng và trên 700 đơn vị. Hội chợ đã thu hút gần 4.000 doanh nghiệp du lịch Việt Nam và quốc tế đến làm việc với trên 12.000 cuộc hẹn (B to B) bên lề, hơn 10.000 tour và sản phẩm du lịch khuyến mãi được cung cấp tại Hội chợ. Theo khảo sát nhanh của 50 đơn vị tham gia Hội chợ, kết quả cho thấy doanh thu bán sản phẩm du lịch trong 4 ngày đạt trên 180 tỉ đồng.

Trong thời gian diễn ra Hội chợ đã có 23 sự kiện, hoạt động xúc tiến du lịch được tổ chức. Các hoạt động gặp gỡ giữa doanh nghiệp với doanh nghiệp, doanh nghiệp với khách du lịch và hoạt động của các Cơ quan xúc tiến du lịch Việt Nam và quốc tế đã tạo ra không khí sôi nổi, một khí thế mạnh mẽ của các doanh nghiệp du lịch cả nước, góp phần quan trọng phục hồi, đẩy nhanh tăng tốc, phát triển du lịch Việt Nam nhanh và hiệu quả.

THUÝ HÀ

Tuần Văn hóa - Du lịch tỉnh Bắc Kạn

Tuần Văn hóa - Du lịch tỉnh Bắc Kạn năm 2024 sẽ diễn ra từ ngày 27.4 - 3.5 tại các huyện Chợ Đồn, Ba Bể, Na Rì, và TP Bắc Kạn. Đây là sự kiện văn hoá nhằm giới thiệu, quảng bá, kích cầu, thu hút khách du lịch đến Bắc Kạn, góp phần thúc đẩy phát triển du lịch của tỉnh trong năm 2024 và những năm tiếp theo.

Lễ khai mạc sẽ được tổ chức ngày 27.4 với điểm nhấn là chương trình nghệ thuật dân tộc đặc sắc "Ngày hội múa Bát người Tày" với sự tham gia của 1.000 người. Trong dịp này, nhiều hoạt động văn hóa, thể thao, du lịch cũng được tổ chức như trưng bày, giới thiệu, quảng bá các món ẩm thực dân tộc và sản phẩm nông sản OCOP của tỉnh Bắc Kạn (từ ngày 25.4 - 3.5) tại TP Bắc Kạn, huyện Ba Bể, huyện Na Rì. Mỗi địa phương thiết kế tối thiểu 20 gian hàng/điểm bao gồm các món ẩm thực dân tộc, các sản phẩm nông sản OCOP của địa phương phục vụ khách du lịch.

Tổ chức các hoạt động vui chơi, giải trí và tham quan du lịch tại hồ Ba Bể (từ ngày 27.4 - 1.5 với 3 tuyến du lịch gồm: Tuyến tham quan, trải nghiệm động Hua Mạ, động Thẩm Phầy; Tuyến tham quan du lịch trên hồ Ba Bể (đền An Mã, Ao tiên, thác Đầu Đẳng...); Tuyến tham quan, trải nghiệm văn hóa thôn Pác Ngòi, Bó Lù, Cốc Tộc. Cùng với đó là hoạt động chèo thuyền Độc mộc, thuyền Kayak, chạy Maraton quanh hồ Ba Bể. Các hoạt động thể thao, trải nghiệm chợ Đêm ATK Chợ Đồn được tổ chức từ ngày 27 - 30.4 với các môn thể thao truyền thống (tung còn, bắn nỏ, kéo co, đẩy gậy, đi cà kheo, trò chơi dân gian); tổ chức Giải vô địch Bóng chuyền huyện Chợ Đồn mở rộng; tổ chức hoạt động Chợ đêm ATK Chợ Đồn.

LAN HƯƠNG

Phát huy **Lễ hội Đom Lơng Néak Tà** gắn với phát triển du lịch

● **THÀNH TÂM**

Lễ hội Đom Lơng Néak Tà (hay còn gọi là Lễ hội Ông Tà) của người Khmer là loại hình lễ hội truyền thống, diễn ra trên khắp địa bàn tỉnh Trà Vinh. Đây là sự kiện được cộng đồng cư dân các phum, sóc tổ chức định kỳ hằng năm tại miễu Néak Tà.

Lễ hội Đom Lơng Néak Tà có nhiều điểm tương đồng với lễ hội Kỳ yên - Hạ điền ở các ngôi đình của người Kinh, thường được tổ chức vào tháng 3, 4, 5 âm lịch, khi tiết trời đang chuyển dần từ mùa khô sang mùa mưa, nhà nông chuyển sang mùa gieo cấy. Lễ hội Đom Lơng Néak Tà của người Khmer Trà Vinh trước đây thường kéo dài trong nhiều ngày, nhưng hiện đa phần được tổ chức trong hai ngày. Nghi lễ do các vị sư sãi thực hiện, nhằm cầu cho mưa thuận, gió hòa, dân cư trong phum, sóc được bình an, khỏe mạnh. Do vậy, có người gọi nghi lễ này là "Lễ hội cầu an".

Trước ngày diễn ra Lễ hội, những người có trách nhiệm trong phum, sóc thông báo cho các gia đình biết ngày, giờ để tập trung. Sáng sớm ngày đầu vào lễ, người dân tập trung về miếu Néak Tà dọn dẹp, trang trí, dựng rạp... Các hòn đá tượng trưng cho Néak Tà được bà con vệ sinh sạch sẽ và phủ lên mảnh vải đỏ mới. Họ cũng chuẩn bị các vật phẩm dâng cúng của cộng đồng và của riêng gia đình mình. Trong Lễ hội Đom Lơng Néak Tà, tùy theo từng nơi sẽ diễn ra các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể thao truyền thống như: Biểu diễn nhạc Ngũ âm, Rô băm, Dù kê, trống Chhay dam, đập nồi, kéo co, leo cột, nhảy bao, đua ghe...

Trong tiếng Khmer, "Néak" là danh từ chỉ người nói chung, "Tà" là người đàn ông lớn tuổi, được cộng đồng tôn kính, tín nhiệm. "Néak Tà" được xem là vị thần bảo hộ cho một cộng đồng dân cư ở làng quê. Tỉnh Trà Vinh có tổng cộng 242 miếu trên khắp các huyện, thị xã, thành phố; huyện Trà Cú nhiều nhất với 64 miếu. Néak Tà ở tỉnh Trà Vinh có nhiều dạng như Néak Tà Som Rôn (cây trôm), Néak Tà Đôm Prìnl (cây trâm), Néak Tà Đôm Chrey (cây da), Néak Tà Kô Ki (cây sao), Néak Tà Kom Pong Riênl (bến Củ Chi), Néak Tà Bần Nai (cây duối)... và khá nhiều Néak Tà Méchas Srok (chủ xóm) như: Tà Miês ở Trà Cuôn, Tà Ớt ở Kim Câu, Tà Năng ở Năng Nơn (xã Kim Hòa, huyện Cầu Ngang)… Ngoài ra còn có các Néak Tà Wạt được thờ trong khuôn viên một số chùa Phật giáo Nam tông Khmer.

Để gìn giữ và phát huy giá trị di sản văn hóa gắn với phát triển du lịch, từ năm 2011, tỉnh Trà Vinh đã và đang triển khai công tác sưu tầm, hệ thống hóa các hiện vật có liên quan, xây dựng kịch bản thống nhất đối với những nội dung cơ bản nhất của Lễ hội Đom Lơng Néak Tà để triển khai đến các ban quản trị Miếu Néak Tà trên địa bàn. Tỉnh hỗ trợ, phục dựng hoạt động Lễ hội Đom Lơng Néak Tà tiêu biểu nhất, hướng đến hình thành tài nguyên gắn với phát triển du lịch văn hóa, tâm linh, tín ngưỡng.

Ông Thạch Mu Ni, Phó Trưởng Ban Dân tộc tỉnh Trà Vinh cho biết, tỉnh có hơn 300.000 người Khmer, chiếm gần 32% dân số. Những năm qua, cùng với việc thực hiện nhiều chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc Khmer, Trà Vinh luôn chú trọng việc giữ gìn, bảo tồn bản sắc văn hóa của đồng bào. Nhờ vậy, đời sống vật chất và tinh thần của cộng đồng người Khmer địa phương được nâng cao đáng kể. Tại Trà Vinh, các cấp ủy, chính quyền luôn tạo mọi điều kiện để đồng bào và sư sãi Khmer giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, bảo tồn văn hóa vật thể, phi vật thể…

Đến nay, tỉnh đã thành lập được 112 đội dàn nhạc ngũ âm, 95 đội trống Sa dăm, 35 đội múa chằn - khỉ, 40 đội bóng chuyền dân tộc, 8 đội ghe Ngo. Đặc biệt, Trà Vinh có bốn Di sản văn hóa phi vật thể cấp Quốc gia là lễ hội và nghệ thuật truyền thống của đồng bào Khmer, gồm: Lễ hội Ok Om Bok, Lễ hội Đom Lơng Néak Tà, Nghệ thuật Chầm riêng Chà Pây, Nghệ thuật Rô Băm.

Toàn tỉnh có 143 chùa Phật giáo Nam tông Khmer. Nhiều chùa được công nhận là Di sản văn hóa cấp Quốc gia và cấp tỉnh; chùa có công với cách mạng trong thời kỳ chống giặc ngoại xâm. Từ nhiều nguồn kinh phí, các ngôi chùa có niên đại lâu năm đều được tỉnh giữ gìn, tôn tạo thường xuyên.

Đồng bào Khmer hầu hết theo đạo Phật nên mọi sinh hoạt tôn giáo, tín ngưỡng, văn hóa đều diễn ra trong chùa. Hiện nay, hầu hết các chùa Phật giáo Nam tông Khmer đều được trang bị phương tiện âm thanh, nhạc cụ để sinh hoạt cộng đồng. Đây cũng chính là nơi gieo mầm tình yêu văn hóa, nghệ thuật Khmer cho thế hệ trẻ.

Cùng với việc duy trì các phong tục, tập quán tốt đẹp như lễ hội truyền thống, Tết cổ truyền, nghệ thuật của người dân Khmer, địa phương còn chú trọng bảo tồn tiếng nói, chữ viết Khmer Nam Bộ. Trong đó, việc dạy và học chữ Khmer được duy trì thường xuyên tại các cơ sở giáo dục và các chùa Phật giáo Nam tông. Hiện, toàn tỉnh có 134/143 chùa tổ chức dạy chữ Khmer dịp hè, thu hút hàng chục nghìn bạn trẻ tham gia. Năm học 2023-2024, Trà Vinh có 125 trường học từ cấp Tiểu học đến THPT dạy tiếng Khmer cho gần 36.000 học sinh. Ngoài ra, Báo Trà Vinh và Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh cũng phát hành, phát sóng bằng hai thứ tiếng Kinh - Khmer để tạo điều kiện cho đồng bào nắm bắt thông tin kịp thời. ■

Hình ảnh tư liệu về Lễ hội Đom Lơng Néak Tà của người Khmer tỉnh Trà Vinh

Vừa qua, Sở VHTTDL tỉnh Trà Vinh đã tổ chức Lễ công bố Quyết định của Bộ VHTTDL đưa Lễ hội Đom Lơng Néak Tà của người Khmer tỉnh Trà Vinh vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Tại Lễ đón nhận, thừa ủy quyền Bộ trưởng Bộ VHTTDL, Trưởng Cơ quan đại diện Văn phòng Bộ VHTTDL tại TP.HCM Nguyễn Hữu Đạt đã trao Bằng chứng nhận cho lãnh đạo Sở VHTTDL tỉnh Trà Vinh.

Trước đó, ngày 21.2.2024, Bộ VHTTDL có Quyết định số 377/QĐ-BVHTTDL đưa Lễ hội Đom Lơng Néak Tà của người Khmer tỉnh Trà Vinh vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia thuộc loại hình lễ hội truyền thống.

Lãnh đạo Sở VHTTDL Trà Vinh đón nhận Chứng nhận di sản văn hóa phi vật thể quốc gia

Phát biểu tại buổi lễ, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Trà Vinh Lê Thanh Bình khẳng định, Đom Lơng Néak Tà là lễ hội giàu tính nhân văn, đã trở thành sinh hoạt văn hóa mang đậm tính dân gian và là nhu cầu thiết yếu trong đời sống tâm linh của cư dân Khmer ở Trà Vinh. Lễ hội góp phần tạo nên đời sống tinh thần phong phú, lành mạnh, củng cố bền vững khối đoàn kết cộng đồng dân tộc tại địa phương.

Để tôn vinh và quảng bá những giá trị văn hóa truyền thống tiêu biểu của tỉnh, ông Lê Thanh Bình đề nghị, ngành Văn hóa tiếp tục triển khai các hoạt động bảo tồn, khai thác có hiệu quả, phục vụ công tác giáo dục truyền thống văn hóa gắn với quảng bá du lịch; tăng cường tuyên truyền, giáo dục về ý nghĩa, tầm quan trọng của giá trị di sản văn hóa nói chung, Lễ hội Đom Lơng Néak Tà của người Khmer tỉnh Trà Vinh nói riêng. Đồng thời, sưu tầm, hệ thống hóa tài liệu, hiện vật liên quan đến Lễ hội Đom Lơng Néak Tà để gìn giữ và phát huy. Nghiên cứu phục dựng một số lễ hội Đom Lơng Néak Tà tiêu biểu nhất, hướng đến hình thành tài nguyên du lịch nhằm gắn với sự phát triển du lịch văn hóa, tâm linh, tín ngưỡng.

Như vậy, Trà Vinh hiện có 7 Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, trong đó có 4 di sản là nghệ thuật và lễ hội truyền thống của đồng bào Khmer, gồm: Nghệ thuật Chầm riêng Chà pây; Nghệ thuật Rô băm; Lễ hội Ok Om Bok và Lễ hội Đom Lơng Néak Tà. 3 Di sản phi vật thể quốc gia còn lại là: Lễ hội Vu lan của đồng bào dân tộc Hoa tại huyện Cầu Kè; Lễ hội cúng biển Mỹ Long (thị trấn Mỹ Long, huyện Cầu Ngang) và Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ.

QUANH CHUYỆN ĐẶT TÊN SAU SÁP NHẬP

LTS: Danh xưng của những ngôi làng tồn tại qua nhiều thế kỷ, gắn liền với lịch sử, văn hóa và bản sắc của một vùng quê, luôn là sợi dây kết nối quá khứ, hiện tại và tương lai. Danh xưng ấy luôn nhắc nhớ về nguồn cội, về những đau đáu và hoài vọng trong những người con của làng, dù họ có phiêu bạt ở muôn nơi.

Những ngày này, câu chuyện những danh xưng cổ có nguy cơ bị đổi tên, hoặc xóa sổ sau sáp nhập phường, xã đã và đang gây xôn xao dư luận. Nhiều chuyên gia văn hóa lưu ý, việc đặt mới tên phường, xã sau sáp nhập là vấn đề nhạy cảm, cần nghiên cứu bài bản và thận trọng.

Bài 1:

"Họ gánh cả tên xã, tên làng trong mỗi chuyến di dân"

● PHƯƠNG ANH

"Như chiếc rễ ăn sâu vào lòng đất. Ai nhổ được tên làng. Ra khỏi vùng ký ức?...". Những câu thơ hoang hoải nhớ nhung của mỗi người dân quê hướng về mảnh đất quê hương, nơi họ sinh ra, lớn lên và dù có phiêu bạt bốn phương trời thì miền nhớ ấy vẫn luôn là vùng ký ức thiêng liêng, mãi mãi.

GS.TS Từ Thị Loan trăn trở, việc sáp nhập và ghép một phần tên xã Liên Phương với xã Hà Hồi thành Hà Liên làm mất đi địa danh Hà Hồi nổi tiếng

> *Việc đặt tên mới cho các làng, xã sau sáp nhập tưởng là nhỏ, nhưng thực ra vô cùng phức tạp và nhạy cảm, đôi khi đưa tới những mâu thuẫn giữa các cộng đồng làng, xã bị sáp nhập, thể hiện ở sự phản ứng, thậm chí là "chống đối" của người dân.*
>
> *Là bởi mỗi tên làng, xã đều gắn với bề dày lịch sử, truyền thống văn hóa, bản sắc địa phương, ký ức cộng đồng. Nhiều tên làng còn ẩn chứa những trầm tích văn hóa, hồn cốt quê hương, gắn bó máu thịt với quá trình hình thành và phát triển của làng, với cuộc đời của mỗi người, lưu giữ ký ức, kỷ niệm, tình cảm, trải nghiệm của họ…*
>
> **(GS.TS TỪ THỊ LOAN)**

Tranh cãi chuyện đổi, xóa sổ tên làng, xã trong những ngày qua vì thế ngày càng trở nên gay gắt. Lời nhắc nhở không xem nhẹ việc đặt, đổi tên, tránh việc đưa ra những cái tên chứa đựng hồn cốt ngàn năm trở thành vô nghĩa. Hơn bao giờ hết, đang rất cần các cơ quan quản lý, chính quyền các địa phương lắng nghe và cân nhắc kỹ càng.

Mỗi cuộc đời "gánh theo tên xã, tên làng…"

Tình cờ trong chuyến công tác qua xứ Nghệ những ngày này, chúng tôi có dịp lắng nghe người dân xôn xao chuyện tên làng, tên xã sau sáp nhập. Những tên đề xuất mới thì khô cứng, xa lạ khiến không ít người băn khoăn, bức xúc... Bởi bấy lâu, những cái tên mộc mạc chính là sợi dây vô hình gắn kết cuộc đời họ với quê hương, để dù ở bất cứ nơi đâu, những người cùng quê ấy lại hồn hậu gọi nhau bằng hai tiếng đồng hương.

Việc đặt lại tên sau khi tiến hành sáp nhập phường, xã đang mang đến nhiều điều băn khoăn. Như ở huyện Quỳnh Lưu (Nghệ An), người dân chia sẻ nỗi buồn khi quê hương Bà Chúa thơ Nôm Hồ Xuân Hương, xã Quỳnh Đôi có nguy cơ bị xóa sổ sau sáp nhập với xã Quỳnh Hậu, xã mới sẽ mang tên… Đôi Hậu. Quỳnh Đôi là ngôi làng có những danh nhân nổi tiếng, truyền thống hiếu học và lịch sử lâu đời. Như bao làng quê khác, danh xưng Quỳnh Đôi không chỉ ăn sâu trong tiềm thức mà còn là niềm tự hào, là di sản văn hóa của làng, xã. Còn nhiều cái tên xa lạ khác có thể sẽ ra đời sau khi sáp nhập, theo như đề nghị của UBND xã Quỳnh Lưu: Xã Quỳnh Nghĩa sáp nhập với Tiến Thủy thành xã Phú Nghĩa; các xã Quỳnh Hưng, Quỳnh Bá và Quỳnh Ngọc thành xã Bình Sơn; xã Quỳnh Thuận sáp nhập với Quỳnh Long thành xã Thuận Long; Quỳnh Thọ và Sơn Hải thành xã Hải Thọ; Quỳnh Hoa và Quỳnh Mỹ thành Hoa Mỹ; Quỳnh Minh và Quỳnh Lương thành Minh Lương. Lo lắng mất tên làng, xã không chỉ là nỗi trăn trở của người dân xứ Nghệ mà ở nhiều địa phương khác, những cái tên mới đầy xa lạ, cứng nhắc, hoàn toàn không gắn với truyền thống văn hóa, bản sắc đặc thù của từng vùng đất đang hiển hiện nguy cơ khi nhiều ngôi làng gắn với lịch sử, văn hóa lâu đời được đề nghị thay thế tên mới.

Cổng làng Quỳnh Đôi

Tại Hà Nội, xã Chàng Sơn (Thạch Thất, Hà Nội) là địa danh nổi tiếng gắn liền với nghề mộc, làm nhà cổ..., nhưng theo đề án sáp nhập đơn vị hành chính, xã Chàng Sơn sẽ sáp nhập với xã Thạch Xá, thành đơn vị hành chính mới mang tên Thạch Xá. Hai xã Liên Phương và Hà Hồi của huyện Thường Tín cũng có tên mới sau sáp nhập là Hà Liên; xã Vạn Điểm sáp nhập xã Vạn Nhất thành xã Vạn Nhất… Như thế, nhiều tên làng, xã, phường gắn liền với những dấu tích lịch sử, văn hóa như Hà Hồi, Hòa Xá, Chàng Sơn, Cầu Dền, Quỳnh Lôi, Tích Giang… sẽ có thể không còn nữa trên bản đồ sau khi sáp nhập. Hay như tại Khánh Hòa, dự kiến đổi tên thị trấn Diên Khánh thành phường Phú Thành khiến nhiều người tiếc nuối khi danh xưng thị trấn Diên Khánh vốn gắn liền với di tích thành cổ Diên Khánh, có tuổi đời 230 năm tuổi cũng sẽ đứng trước nguy cơ bị xóa sổ. Bên cạnh đó, địa phương này cũng dự kiến sáp nhập 2 xã Diên Hồng và Diên Xuân thành xã Đồng Xuân…

Việc đặt một tên gọi mới không chỉ mang ý nghĩa hành chính mà qua đó, người dân địa phương còn nhìn thấy những đổi thay trong đời sống tinh thần, văn hóa của chính họ, của vùng đất quê hương họ. Nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm đã từng viết: *"Họ truyền giọng điệu cho con tập nói, Họ gánh cả tên xã, tên làng trong mỗi chuyến di dân"*. Tên làng, xã trong tâm thức vốn luôn ăn sâu vào tình cảm, đời sống của mỗi con người, mỗi cuộc đời. Tên làng, xã được cha ông ta đặt từ khi mở đất, dựng làng. Danh xưng ấy chính là văn hóa, là truyền thống lịch sử. Hun đúc nên mỗi cái tên đi cùng năm tháng, song hành cùng những cuộc đời cũng chính là văn hóa đặt tên làng, xã mà ông cha đã kiến tạo tự ngàn xưa.

Không thể cơ học và vô cảm

Những trăn trở không của riêng ai. Theo PGS.TS Bùi Xuân Đính, nếu xóa bỏ những tên làng, tên xã gắn liền với lịch sử, văn hóa, nghề nghiệp của một vùng quê sẽ tạo ra cú sốc cho một bộ phận cư dân. Do vậy, đặt tên làng, tên xã sau sáp nhập phải bài bản, thận trọng.

Mang theo tâm trạng của một người con quê hương thấu cảm sự bất ổn và tiếc nuối khi những cái tên mang truyền thống văn hóa, lịch sử của vùng đất có thể sẽ không còn nữa, GS.TS Từ Thị Loan, Chủ tịch Hội đồng Khoa học và Đào tạo, Viện VHNT quốc gia Việt Nam chia sẻ: "Quê nội tôi ở Thường Tín, Hà Nội. Những ngày qua đã có nhiều tâm tư, trăn trở bởi tên gọi mới của những ngôi làng sau khi sáp nhập được hình thành rất cơ học, vô cảm. Ví như, ghép một phần tên gọi xã Liên Phương với xã Hà Hồi thành Hà Liên, điều này làm mất đi tên địa danh Hà Hồi nổi tiếng, gắn với chiến thắng của vua Quang Trung. Xã Thống Nhất ghép với xã Vạn Điểm thành Vạn Nhất, tên gọi mới làm mất đi địa danh Vạn Điểm vốn gắn với làng nghề mộc nổi tiếng". Từ những trăn trở này, GS.TS Từ Thị Loan cho rằng, việc đặt tên mới cho các làng, xã khi sáp nhập tưởng là nhỏ, nhưng thực ra vô cùng phức tạp và nhạy cảm, đôi khi đưa tới những mâu thuẫn giữa các cộng đồng làng, xã bị sáp nhập, thể hiện ở sự phản ứng, thậm chí là "chống đối" của người dân. "Là bởi mỗi tên làng, xã đều gắn với bề dày lịch sử, truyền thống văn hóa, bản sắc địa phương, ký ức cộng đồng. Nhiều tên làng còn ẩn chứa những trầm tích văn hóa, hồn cốt quê hương, gắn bó máu thịt với quá trình hình thành và phát

triển của làng, với cuộc đời của mỗi người, lưu giữ ký ức, kỷ niệm, tình cảm, trải nghiệm của họ…, GS.TS Từ Thị Loan nhấn mạnh.

Từng đặt chân đến không biết bao nhiêu ngôi làng chứa đựng những lớp trầm tích văn hóa tự ngàn xưa, với TS Trần Hữu Sơn, nguyên Giám đốc Sở VHTTDL Lào Cai, đặt tên làng là việc vô cùng quan trọng và không thể xem nhẹ. Cũng từng dành nhiều năm nghiên cứu về những ngôi làng Việt, ông cho rằng "mỗi ngôi làng đều có đặc trưng văn hóa riêng. Ở đó, tên làng giống như cuốn sách lịch sử, lịch sử đời người, cái gì gìn giữ được càng cổ càng giá trị…". TS Trần Hữu Sơn nói, rất nhiều ngôi làng cổ đã tồn tại từ lâu đời, sau khi Cách mạng tháng Tám thành công, nhiều làng xã mới cũng được thành lập với tên mới gắn với dấu son trong lịch sử dân tộc như làng Thành Công, làng Cách Mạng, làng Độc Lập, làng Thống Nhất… Nhưng rồi như một thói quen khó thay đổi, có một số nơi sau đó lại trở về với tên cổ. Ông Sơn lưu ý, không nên máy móc đặt tên bằng cách ghép từ lại với nhau, bởi chúng sẽ trở thành cái tên "vô nghĩa".

"Đừng xem nhẹ việc đặt tên làng, xã mà phải cân nhắc dựa trên lịch sử, vị trí địa lý, danh lam thắng cảnh. Đặt tên làng là công trình khoa học, đòi hỏi phải có sự tham gia của các nhà khoa học, nhà Hán Nôm, nhà Ngôn ngữ … Việc đặt tên phải giữ được yếu tố lịch sử…", TS Trần Hữu Sơn nhấn mạnh. Từ góc nhìn của một chuyên gia văn hóa, ông chia sẻ, có nhà nghiên cứu cho rằng tên địa danh mới phải giữ được 1-2 từ tố cổ xưa liên quan đến vùng đất. Nếu có thể, khi 2 đơn vị xã, phường nhập lại, giữ nguyên một tên mà tên đó có từ tố liên quan đến xã (phường) kia là phương án tốt nhất để tránh xáo trộn về mặt giấy tờ hành chính. "Thông thường, người ta hay lấy từ đầu hoặc cuối của các tên cũ ghép lại thành tên mới. Tuy nhiên, trường hợp này chỉ nên dùng khi khó khăn trong việc tạo sự đồng thuận, không tìm được tiếng nói chung…", ông Sơn nói. Chẳng phải ngẫu nhiên khi tên làng lại được nhắc đến trong nhiều tích cổ, thơ ca đến thế. Khi tên làng được ví *"Như chiếc rễ ăn sâu vào lòng đất. Ai nhổ được tên làng. Ra khỏi vùng ký ức"*, càng thấm thía giá trị của di sản văn hóa làng trong từng cộng đồng, trong mỗi con người cụ thể.

Bởi vậy, dẫu chẳng thể tránh được những thăng trầm, đổi thay thời cuộc thì "cái rễ" đã ăn sâu ấy vẫn luôn là một phần không thể tách rời trong lý lịch, trong tâm thức của mỗi con người. Một lần nữa câu chuyện "tên làng" được nhắc đến ở mọi nơi và thu hút sự quan tâm của dư luận, trong đó có nhiều người từng sống, gắn bó và thủy chung với những ngôi làng cổ truyền đang có nguy cơ không còn tên gọi nữa. Hơn ai hết, chính những người con của những ngôi làng ấy đang mong mỏi tên làng vẫn luôn được nâng niu gìn giữ, để trên bước đường mưu sinh họ vẫn miệt mài "gánh cả tên xã, tên làng trong mỗi chuyến di dân"…■

(Còn tiếp)

Nâng tầm giá trị di sản nghề chằm nón ngựa Phú Gia

●**Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Nghề chằm nón ngựa Phú Gia ở xã Cát Tường, huyện Phù Cát (Bình Định) có truyền thống lịch sử hơn 300 năm, vừa được Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng ký Quyết định số 956/QĐ-BVHTTDL đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Nghệ nhân làng nón Phú Gia vẫn miệt mài, nỗ lực lưu giữ và truyền lại cho thế hệ tiếp theo

Việc trở thành di sản phi vật thể quốc gia như tiếp sức thêm trong công tác bảo tồn các giá trị văn hóa cổ truyền và đặc trưng của làng nghề chằm nón nơi đây.

Trao đổi với chúng tôi, nhà nghiên cứu văn hóa dân gian Nguyễn Văn Ngọc cho biết, nón ngựa Phú Gia là sản phẩm thủ công truyền thống độc đáo của "miền đất Võ" Bình Định, và đó là sự cầu kỳ, tỉ mỉ và tài hoa trong từng đường nét của chiếc nón này. Để sản xuất ra nón ngựa, người làm nón Phú Gia ngoài yếu tố kinh tế còn bắt nguồn từ tình yêu nghề truyền thống của ông cha và đặc biệt có những giây phút sáng tạo trong thực hành di sản. Ở làng Phú Gia, xã Cát Tường, huyện Phù Cát, hơn 300 năm qua, người dân nơi đây đã gắn liền với nghề làm nón ngựa. Hiện ở làng Phú Gia có khoảng 300 hộ tham gia sản xuất nón ngựa.

"Nón ngựa Phú Gia được xem là "kiệt tác" của nón lá. Gọi là nón ngựa bởi chiếc nón có được sự dẻo dai, bền bỉ và gắn với một số nhà chức trách đương thời dùng đội khi cưỡi ngựa, một thời là kỷ vật quyền uy cho người đội khi cưỡi ngựa", nhà nghiên cứu văn hóa dân gian Nguyễn Văn Ngọc chia sẻ và nói, xưa, nón ngựa chỉ dành cho giới quan lại và cho những người thuộc tầng lớp địa chủ, dân thường không ai dám đội. Một phần là vì loại nón này có giá cao ngút, vượt quá khả năng túi tiền của thường dân nên chẳng ai dám mua đội. Sau này, ở làng Phú Gia cũng như các địa phương khác chỉ có nhà giàu mới dám sắm nón ngựa cho cô dâu, chú rể đội mừng hỷ. Điểm đặc biệt của nón ngựa là bền, chắc, dẻo dai, thích hợp cho những người cưỡi ngựa. Một chiếc nón ngựa có thời gian sử dụng đến cả trăm năm không hư.

Theo hồ sơ di tích, trải qua những thăng trầm của lịch sử, nón ngựa giờ đây dần đi vào đời sống của nhân dân và du khách thập phương. Vượt lên chức năng che nắng, che mưa, nón ngựa Phú Gia trở thành đồ trang sức, nên duyên cho người phụ nữ. Dưới những bàn tay đang nắm giữ bí quyết của làng nghề và còn phải gắn bó với ruộng nương, đồng áng, nghệ nhân làng nón Phú Gia vẫn miệt mài, nỗ lực lưu giữ và truyền lại cho thế hệ tiếp theo. Mỗi thế hệ gia đình làm nghề chằm nón ngựa Phú Gia đều cố gắng giữ lại ít nhất một cặp nón ngựa (gồm nón nam và nón nữ) để làm kỷ vật. Trong đó, gia đình nghệ nhân Đỗ Văn Lan vẫn còn giữ 4 cặp nón ngựa có tuổi đời từ 100 - 200 năm. Nghệ nhân ông Đỗ Văn Lan, một người gắn bó gần 60 năm nay với nghề chằm nón ngựa Phú Gia, cho hay: Nguyên liệu dùng làm nón ngựa là cây giang làm sườn, lá kè (cọ) làm lá lợp nón, cây dứa (thơm tàu) thì chải ra làm chỉ. Dụng cụ để sản xuất gồm lồng tre (để sấy khô lá kè), kéo chuyên dụng (cắt lá kè), dao vuốt (chẻ) nang sườn, bàn chốt nang (có những lỗ tròn nhiều kích cỡ khác nhau để tướt nang tròn đều), kim chuyên dụng chằm nón, khuôn nón mẫu. Ngày nay chỉ được thay thế bằng cước mịn, còn giang, cọ thông thường thì được lấy từ vùng núi Vân Canh, Tây Sơn, An Nhơn. Để có một sản phẩm chiếc nón ngựa đẹp thường phải qua nhiều công đoạn tỉ mỉ gồm: Đan mê, rập luông sườn, thắt nang sườn, thêu hoa văn trên sườn và lợp lá chằm chỉ.

Nghề chằm nón ngựa Phú Gia có lịch sử hơn 300 năm

Để nâng tầm giá trị nón ngựa Phú Gia, những năm gần đây, chính quyền địa phương chú trọng đầu tư, quảng bá hình ảnh làng nghề nên nón ngựa Phú Gia có thêm nhiều người biết đến. Trong gần 10 năm qua, đơn đặt hàng ở làng nón ngựa Phú Gia liên tục tăng. Chỉ tính từ năm 2008 đến nay, không những khách du lịch mà các đoàn tham quan cũng tìm đến nghiên cứu làng nghề nón ngựa Phú Gia ngày càng tăng. Hiện nay, ngoài những chiếc nón ngựa truyền thống, làng nghề Phú Gia đã chế tác ra nhiều loại nón cách tân hơn. Một số hộ gia đình làm nón ngựa Phú Gia đã cách tân chiếc nón ngựa truyền thống thành một sản phẩm dễ làm, ít tốn thời gian, nguyên vật liệu dễ tìm hơn để phù hợp với xu hướng thị trường.

Nón ngựa Phú Gia có các mức giá khác nhau. Chiếc nón làm theo nguyên mẫu truyền thống có giá từ 300.000 - 500.000 đồng/chiếc. Đối với loại nón ngựa làm bắt mắt hơn, trên đỉnh nón được gắn chụp bạc hoặc đồi mồi có chạm trổ long, lân, quy, phụng thì có giá khoảng 2,5 triệu đồng/chiếc. Để khôi phục và gìn giữ những giá trị văn hóa làng nghề, thời gian qua UBND huyện Phù Cát đã triển khai nhiều giải pháp để làng nghề nón ngựa Phú Gia trở thành điểm du lịch cộng đồng. Ông Phạm Dũng Luận, Phó Chủ tịch UBND huyện Phù Cát cho biết: Hiện nay, các cấp, các ngành phối hợp tạo mọi điều kiện thuận lợi, đầu tư cơ sở hạ tầng cũng như quảng bá hình ảnh, quảng bá các sản phẩm, xây dựng các cửa hàng trưng bày sản phẩm, nhất là sản phẩm nón ngựa Phú Gia. Qua đó, để người dân và du khách trong cũng như nước ngoài biết đến nón ngựa.

"Huyện đã có chính sách hỗ trợ đào tạo những người có tay nghề xuất sắc để giữ gìn làng nghề nón ngựa Phú Gia ở xã Cát Tường", ông Luận cho biết thêm. Hiện làng nghề nón ngựa Phú Gia đã được UBND tỉnh Bình Định công nhận là làng nghề truyền thống và được chọn xây dựng mô hình Làng văn hóa - du lịch các dân tộc Việt Nam.■

LHP QUỐC TẾ TP.HCM 2024:

Gặt hái nhiều "quả ngọt"

● Bài, ảnh: HỒNG HẠNH

Sau 8 ngày diễn ra, LHP quốc tế TP.HCM (HIFF) 2024 đã tạo được dấu ấn mạnh mẽ không chỉ về quy mô mà còn ở chất lượng chuyên môn qua từng hoạt động. Sau thành công này, Việt Nam kỳ vọng sẽ trở thành điểm đến hấp dẫn những người yêu điện ảnh, mở ra nhiều cơ hội hợp tác, giúp ngành "Nghệ thuật thứ bảy" nước ta tiệm cận với cách làm phim của các nền điện ảnh lớn trên thế giới.

Đánh thức tiềm năng

HIFF 2024 đã đạt được những con số ấn tượng, khẳng định thành công rực rỡ trong lịch sử điện ảnh TP.HCM. Trong khuôn khổ LHP, gần 100 bộ phim đã được trình chiếu. Bên cạnh sự xuất hiện của những bộ phim nước ngoài thì hai tác phẩm điện ảnh Việt Nam nổi tiếng là *Mùa len trâu* và *Cánh đồng hoang* đã được số hóa và trình chiếu, giúp khán giả có cơ hội được tiếp cận các bộ phim kinh điển của điện ảnh nước nhà. Sự kiện diễn ra tại 13 rạp chiếu phim trong nhà và hai địa điểm ngoài trời là Phố đi bộ Nguyễn Huệ và Công viên Cine Park Thủ Thiêm (TP Thủ Đức), với gần 200 suất chiếu, thu hút sự chú ý hàng chục nghìn khán giả tham dự trực tiếp cùng hàng triệu người theo dõi qua các nền tảng trực tuyến và trên sóng HTV.

HIFF 2024 đã tổ chức 73 sự kiện, 14 phiên hội thảo tọa đàm và 10 lớp học chuyên môn, thu hút gần 200 khách mời quốc tế từ các nền điện ảnh lớn trên thế giới như Pháp, Mỹ, Hàn Quốc và Nhật Bản... Các chương trình này không chỉ là cơ hội để giao lưu, học hỏi mà còn là cầu nối để thúc đẩy hợp tác sản xuất, phát triển điện ảnh giữa Việt Nam và bạn bè quốc tế. Đã có hơn 300 tác phẩm, dự án các thể loại từ 29 quốc gia, vùng lãnh thổ gửi về tham dự LHP. Bên cạnh đó, "Chợ dự án" và "Vườn ươm kịch bản" cũng đã vượt qua kỳ vọng với 58 dự án phim và 87 kịch bản phim được đăng ký.

Sau hơn một tuần diễn ra sôi nổi, HIFF 2024 chính thức khép lại cuối tuần qua với những cái tên xuất sắc được vinh danh. BTC đã trao giải thưởng cho các bộ phim có kịch bản, thiết kế, âm thanh, quay phim, dựng phim, kỹ xảo xuất sắc nhất... Đáng chú ý, *Đêm tối trước bình minh* của Singapore đạt tới 4 giải thưởng: "Kỹ xảo xuất sắc nhất", "Quay phim xuất sắc nhất", "Kịch bản xuất sắc nhất" và "Phim được giám khảo lựa chọn". Đặc biệt, ở hạng mục Phim TP.HCM, chiến thắng đã thuộc về *Song lang* (đạo diễn Leon Quang Lê), phim đã từng đoạt Giải Bông sen Vàng tại LHPVN lần thứ XXI 2019 tổ chức tại Bà Rịa - Vũng Tàu và đạo diễn Leon Quang Lê giành giải Đạo diễn xuất sắc nhất. Ở hạng mục Phim ngắn, *Leila* (*Chuyện nàng Leila*, Thụy Điển) nhận về giải "Phim ngắn xuất sắc nhất".

Chủ tịch UBND TP.HCM Phan Văn Mãi và Giám đốc Sở VHTT TP.HCM Trần Thế Thuận trao giải cho đạo diễn phim "Song Lang"

Trong khi đó, hạng mục "Phim đầu tay hoặc thứ hai xuất sắc nhất", chiến thắng đã không chỉ gọi tên một tác phẩm. Theo NSND Nguyễn Thanh Vân, trải qua quá trình chấm giải và kiểm phiếu, có đến hai bộ phim rất xuất sắc, thậm chí số điểm chỉ chênh nhau 0,1 từ 7 thành viên BGK. Chính vì thế, tất cả cùng đồng thuận trao hai đồng hạng cho *Night courier (Người giao hàng đêm*, Saudi Arabia) và *City of wind* (*Hồn gió*, Pháp, Mông Cổ, Bồ Đào Nha, Hà Lan và Đức hợp tác sản xuất).

Ở hạng mục "Phim truyện điện ảnh Đông Nam Á xuất sắc nhất", giải thưởng Ngôi sao vàng thuộc về *The gospel of the beast* (*Phúc âm thư của quái thú*, Philippines). NSND Đào Bá Sơn, Chủ tịch BGK hạng mục này đánh giá: "Hồn cốt Đông Nam Á và phương Đông được thể hiện rõ nét trong các bộ phim. Đa số đạo diễn là những nhà làm phim trẻ, họ có nhiều sáng tạo độc đáo trong cách kể chuyện, có cái nhìn hay và nhãn quan không bị hạn định bởi những gì đã quen thuộc".

Đạo diễn Charlie Nguyễn và Phan Gia Nhật Linh "đỡ đầu" hai nhà làm phim trẻ

Trong đêm trao giải hạng mục Vườn ươm kịch bản (VietScript Lab) tại LHP quốc tế TP.HCM 2024, ngoài các giải thưởng chính thức từ BTC, đạo diễn Charlie Nguyễn cùng đạo diễn Phan Gia Nhật Linh đã dành cho các nhà làm phim trẻ tin vui đặc biệt. Cụ thể, cả hai đạo diễn quyết định chọn ở mỗi hạng mục TV series và Phim điện ảnh một dự án tiềm năng, đồng hành cùng nhà làm phim trong một năm để cùng chỉnh sửa, trao đổi kịch bản cho đến khi hoàn thiện. Đồng thời, sẽ giúp kết nối để hai kịch bản này có thể được đưa vào sản xuất.

Theo đó, hai dự án được lựa chọn là Hoàng Tự (biên kịch Phát Nguyễn, TV series) và Dưới cánh đại bàng (biên kịch Hoàng Yến, Phim điện ảnh). Cũng trong đêm trao giải, 12 kịch bản đã được lựa chọn vào vòng cuối cùng, chia đều ở hai hạng mục. Kết quả, BTC trao 2 giải Nhất trị giá 2.000 USD cho mỗi kịch bản xuất sắc ở từng hạng mục. **B.T**

Buổi giới thiệu phim "Lật mặt 7" nằm trong chuỗi sự kiện HIFF đã thu hút đông đảo công chúng tham gia **Ảnh: BTC**

Vẫn còn những bỡ ngỡ ban đầu

Rõ ràng, không thể phủ nhận kết quả và thành công mà HIFF 2024 mang lại, với sự đa dạng về hoạt động, thu hút lượng lớn người tham dự. Tất cả các suất chiếu phim ngoài trời cũng như khắp các cụm rạp tại TP luôn chật cứng khán giả, thậm chí mọi người đều ở lại giao lưu đến tận giờ chót. Như hoạt động giao lưu với đoàn phim *Lật mặt 7: Một điều ước* của đạo diễn Lý Hải nằm trong chuỗi sự kiện HIFF đã thu hút tới hơn 1.000 người tham dự. Đây được coi là buổi showcase (giới thiệu) phim có đông người tham gia nhất từ trước đến nay của phim Việt. HIFF cũng rất thành công trong hợp tác công - tư, với tổng số kinh phí tổ chức hơn 80 tỉ đồng, trong đó 20 tỉ do TP hỗ trợ, phần còn lại từ các nguồn lực xã hội hóa, đây chính là nền tảng cho sự phát triển bền vững của điện ảnh Việt Nam trong khuôn khổ HIFF…

Tuy nhiên, nếu nhìn vào lịch trình dày đặc trong suốt 8 ngày diễn ra HIFF 2024, có thể thấy tham vọng hơi quá sức của BTC. Một số lúng túng trong phối hợp đã dẫn đến phát sinh vấn đề về kỹ thuật, thời gian trong chiếu phim và các phiên giao lưu. Việc thay đổi lịch sự kiện cũng gây nhiều trở ngại cho các đoàn phim và đội ngũ hỗ trợ, nhất là các đoàn quốc tế. Một số phiên tọa đàm nhằm "gỡ khó" cho hoạt động làm phim thì lại vắng bóng các nhà làm phim Việt. Yếu tố quan trọng nữa là chuyên môn của đội ngũ tình nguyện viên vẫn còn hạn chế. Bên cạnh đó, việc chọn lựa những đại sứ chưa thực sự tiêu biểu cũng đã khiến sức lan tỏa của LHP hạn chế về mặt truyền thông. Thay vì xuất hiện trước công chúng để chia sẻ những giá trị điện ảnh hay tình yêu với điện ảnh thì đa phần những đại sứ của LHP chỉ xuất hiện ở sự kiện thảm đỏ… Điều này đã được ông Phạm Minh Toàn, Giám đốc điều hành HIFF thừa nhận: "LHP có khối lượng công việc lớn, thời gian gấp rút nên công tác tổ chức có một số thiếu sót nhất định. Chúng tôi xác định HIFF sẽ được tổ chức thường niên, nên ghi nhận mọi góp ý từ khán giả để những kỳ sau hoàn thiện hơn"…

Phát biểu bế mạc, Giám đốc Sở VHTT TP.HCM Trần Thế Thuận cho biết: "Với sự quan tâm sâu sắc, chỉ đạo kịp thời của lãnh đạo Bộ VHTTDL; Thành ủy, UBND TP.HCM; Sở VHTT phối hợp các đơn vị thực hiện, LHP quốc tế TP.HCM đã cho thấy sự sáng tạo, năng động, linh hoạt trong điều hành, sự hợp tác đa dạng và hiệu quả giữa nhà nước với các tổ chức, cá nhân hoạt động trong lĩnh vực điện ảnh trong và ngoài nước. Với tinh thần học hỏi, lắng nghe, cầu thị, tiếp thu một cách phù hợp với thực tế của một sự kiện lần đầu tiên còn nhiều mới mẻ, BTC xin ghi nhận một số điểm cần được cải thiện để nâng cao chất lượng hoạt động trong tương lai". ■

Hào hùng *Ký ức Điện Biên*...

● **THANH NGỌC**

70 năm đã trôi qua, nhưng Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ "lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu" vẫn đọng lại vẹn nguyên trong các tác phẩm âm nhạc bi tráng, hào hùng và cũng không kém phần lãng mạn. Những khoảnh khắc thăng hoa ấy sẽ được tái hiện sống động trong chương trình nghệ thuật đặc biệt *Ký ức Điện Biên*... của Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam.

Ôn lại câu chuyện 7 thập kỷ trước

Mỗi người dân Việt khi nhắc đến lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc đều không thể quên Chiến thắng Điện Biên Phủ với niềm tự hào, kiêu hãnh về một kỳ tích đỉnh cao của trí tuệ quân sự, tượng đài của phẩm giá, trí tuệ, bản lĩnh và tinh thần con người Việt Nam trong thời đại mới. Nhân kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ (7.5.1954 - 7.5.2024), Nhà hát Nghệ thuật Đương đại Việt Nam sẽ thực hiện chương trình nghệ thuật đặc biệt với chủ đề *Ký ức Điện Biên*... diễn ra vào 20h ngày 4.5 tại Nhà hát Lớn Hà Nội.

Kịch bản và Tổng đạo diễn chương trình do NSND Trần Bình cùng ê kíp sáng tạo thực hiện, đưa khán giả quay về câu chuyện của 7 thập kỷ trước qua những ca khúc hào hùng nhưng vô cùng lãng mạn như: *Bộ đội về làng, Em bé Mường La, Tình ca Tây Bắc*… với mong muốn làm sống lại thời kỳ lịch sử vàng son, qua đó khơi gợi niềm tự hào dân tộc đối với thế hệ trẻ ngày nay.

Mở đầu chương trình là một chùm ca khúc của Điện Biên hôm nay: *Tình ca Tây Bắc* (thơ Cầm Giang, nhạc Bùi Đức Hạnh); *Tiếng khèn mùa ban nở* (lời thơ Nguyên Như, nhạc Lê Minh); *Ký ức Điện Biên* (sáng tác mới của nhạc sĩ Tùng Lâm)…

Tiếp đến là không gian âm nhạc tạo nên bởi những ca khúc đi cùng năm tháng, được đầu tư dàn dựng công phu, thể hiện bối cảnh sống, chiến đấu anh dũng của quân và dân ta trong những năm kháng chiến chống Pháp. Trong đó có *Làng tôi*, tác phẩm bất hủ của nhạc sĩ Văn Cao, vẽ nên bức tranh bằng âm thanh cho lứa tuổi trẻ sau này hiểu về làng quê Việt Nam thuở ấy; *Bình Trị Thiên khói lửa* của nhạc sĩ Nguyễn Văn Thương, ngân rung cảm xúc, bồi đắp tình yêu quê hương, đất nước trong mỗi người dân đất Việt qua nhiều thế hệ… Chặng đường lịch sử ấy cũng được thể hiện qua các ca khúc như *Nam Bộ kháng chiến* (Tạ Thanh Sơn), *Bế Văn Đàn sống mãi* (Huy Du), *Bộ đội về làng* (Lê Yên)…

Chuẩn bị cho Chiến dịch Điện Biên Phủ với khẩu hiệu: "Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng", cả hậu phương rộng lớn của đất nước bất chấp bom đạn, hướng về chiến dịch, bảo đảm hậu cần phục vụ tiền tuyến.

Poster chương trình *Ký ức Điện Biên…*

NSND Quốc Hưng

Những ca khúc cũng ghi dấu ngày tháng không thể nào quên của đất nước: *Qua miền Tây Bắc* (Nguyễn Thành), *Chiến thắng Điện Biên*, *Hành quân xa, Trên đồi Him Lam* (Đỗ Nhuận), *Hò kéo pháo* (Hoàng Vân)…

Tự hào với những giai điệu sống mãi cùng thời gian

Ký ức Điện Biên có sự tham gia của các nghệ sĩ: NSND Quốc Hưng, NSƯT Tân Nhàn, Xuân Hảo, ca sĩ Hoàng Viết Danh, Phạm Thu Hà, Thanh Thảo, Trung Sỹ, Huệ Thương, nhóm Thời gian, nhóm Phương Nam… NSND Quốc Hưng bày tỏ: "70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ là dịp kỷ niệm rất lớn, nghệ sĩ chúng tôi ai cũng mong muốn được hát trong các chương trình chào mừng sự kiện trọng đại này".

Đồng hành cùng Nhà hát Nghệ thuật Đương đại suốt nhiều năm, NSND Quốc Hưng xúc động: "Tôi vinh dự và tự hào được góp giọng trong *Ký ức Điện Biên*... với tác phẩm *Trên đồi Him Lam* của nhạc sĩ Đỗ Nhuận và *Bình Trị Thiên khói lửa* của nhạc sĩ Nguyễn Văn Thương. *Trên đồi Him Lam* tiết tấu rất khỏe khoắn, phù hợp với giọng baritone của tôi, tác phẩm đã được Đài Truyền hình Việt Nam và tỉnh Điện Biên đã đầu tư làm MV. Còn *Bình Trị Thiên khói lửa* của nhạc sĩ Nguyễn Văn Thương là tác phẩm kinh điển của âm nhạc Việt Nam, đưa chúng ta đi dọc cả chiều dài đất nước, cấu trúc, tiết tấu của tác phẩm chặt chẽ, mang lại nhiều cảm xúc cho khán giả. Nếu *Trên đồi Him Lam* giữ nguyên bản phối trong MV, thì *Bình Trị Thiên khói lửa* sẽ có bản phối mới để tác phẩm hiện đại hơn, mang tính hoành tráng hơn".

Nghệ sĩ Viết Danh

Biểu diễn hai ca khúc *Qua miền Tây Bắc* và *Bế Văn Đàn sống mãi,* nghệ sĩ trẻ Viết Danh cảm thấy hạnh phúc và may mắn khi được hòa vào không khí náo nức cùng toàn quân và dân hướng tới kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên: "Tôi là một người lính nên càng tự hào hơn khi được hát ca khúc về Điện Biên, về chiến thắng vang dội, về các anh hùng thời kỳ đó, bởi vậy nên tôi cũng có tinh thần, năng lượng, cảm xúc thăng hoa hơn trong dịp đặc biệt này".

Với hai ca khúc biểu diễn trong chương trình, nghệ sĩ Viết Danh cho biết, anh đã từng thể hiện trên nhiều sân khấu, phục vụ bộ đội và khán giả cả nước, có lúc biểu diễn đơn ca, tốp ca, tam ca, với nhiều màu sắc khác nhau. "*Qua miền Tây Bắc* và *Bế Văn Đàn sống mãi* mang giai điệu hào hùng, cảm xúc và đi vào lòng người, in sâu trong trái tim mỗi người Việt Nam. Khi giai điệu cất lên, mọi người như được sống lại những khoảnh khắc lịch sử trọng đại của dân tộc", nam ca sĩ bày tỏ.

Tuy nhiên, biểu diễn tác phẩm đi cùng năm tháng gắn với tên tuổi của những giọng ca gạo cội cũng tạo cho nghệ sĩ trẻ Viết Danh không ít thách thức. Anh tâm sự: "Xu hướng nghe nhạc của khán giả đương đại đang có những thay đổi lớn, thì một người trẻ biểu diễn tác phẩm âm nhạc cách mạng sẽ khó tạo được dấu ấn. Tuy nhiên, tôi đã nỗ lực phối khí lại tác phẩm, có sự sáng tạo phù hợp, làm mới nhưng vẫn đậm chất truyền thống của ca khúc, vừa giữ lại dấu ấn sáng tạo của thế hệ đi trước, vừa để thế hệ ngày nay cảm nhận tác phẩm dễ hơn, sâu sắc hơn". ■

Trại sáng tác *Vì an ninh Tổ quốc và bình yên cuộc sống*

Bộ Công an phối hợp cùng Hội Nhà văn Việt Nam tổ chức Trại sáng tác cuộc thi viết tiểu thuyết, truyện và ký về đề tài *Vì an ninh Tổ quốc và bình yên cuộc sống* lần thứ 5, tại TP Vũng Tàu (tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu). Tham dự trại sáng tác lần này có 35 nhà văn đến từ nhiều miền đất nước, quy tụ cả những cây bút tên tuổi cũng như các tác giả trẻ giàu nội lực. Đây là một trong những hoạt động hướng tới kỷ niệm 80 năm Ngày Truyền thống lực lượng Công an nhân dân Việt Nam (1945-2025) và 20 năm Ngày hội toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc (2005-2025).

Trại sáng tác diễn ra đến ngày 26.4 với nhiều hoạt động tham quan, trải nghiệm các địa danh, di tích; thăm và làm việc với Trại giam Xuyên Mộc, Công an tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu… Trong khuôn khổ của Trại sáng tác sẽ diễn ra tọa đàm *Sáng tác văn học về đề tài Vì an ninh Tổ quốc và bình yên cuộc sống* trong giai đoạn hiện nay vào ngày 26.4.

T.TRANG

Quỹ nhà văn Lê Lựu vinh danh các tác giả có truyện ngắn xuất sắc

Quỹ nhà văn Lê Lựu vừa tổ chức tổng kết cuộc thi viết truyện ngắn lần thứ 4 về đề tài nông nghiệp, nông thôn Việt Nam và đời sống, sự nghiệp của các doanh nhân. Cuộc thi được phát động từ tháng 1.2023, tiếp nhận các tác phẩm được sáng tác trong giai đoạn 2021-2023.

BTC đã nhận được hơn 200 truyện ngắn của nhiều tác giả gửi về từ khắp các tỉnh, thành phố trên cả nước. Tác phẩm dự thi năm nay có chất lượng cao, khai thác sâu sắc về văn hóa, cuộc sống, con người và những vấn đề mới phát sinh ở nông thôn Việt Nam hiện nay. Sau nhiều vòng tuyển chọn, BGK đã trao giải Nhất cho tác giả Lê Hoài Lương với hai tác phẩm là *Sóng khác* và *Ngưu hoàng;* hai giải Nhì cho tác giả Phan Đình Minh với các tác phẩm *Cha tôi - Kép cúc, Phần mềm* và tác giả Nguyễn Hải Yến với *Người đàn bà của dòng sông, Đồng tháng ba sương bắt đầu lên;* đồng thời trao 3 giải Ba, và 4 giải Tư cho những tác giả có tác phẩm tiêu biểu.

NAM ANH

Hướng đi mới cho đường thốt nốt

● Bài, ảnh: PHƯƠNG NGHI

Thốt nốt là cây đặc trưng gắn liền với đời sống của đồng bào dân tộc Khmer An Giang. Với hơn 60.000 cây thốt nốt nằm rải rác tại các xã An Phú, Văn Giáo, An Cư, An Hảo (TX Tịnh Biên) và Châu Lăng, Lương Phi, Ô Lâm (huyện Tri Tôn), mùa nấu đường bắt đầu vào tháng 11 âm lịch đến đầu mùa mưa năm sau, đã nuôi sống gần 1.000 hộ người dân tộc Khmer nơi đây.

Không dừng lại ở đó, sản phẩm đường thốt nốt cũng đã trở thành một món quà không thể thiếu đối với du khách trong và ngoài nước trong mỗi chuyến du lịch đến vùng Bảy Núi.

Những ngày này, nhìn trên ngọn cây thốt nốt rất dễ bắt gặp những người đi lấy nước thốt nốt để nấu đường. Anh Chau Kul, ấp Tà Lọt (xã An Hảo, TX Tịnh Biên) cho biết, nước thốt nốt được lấy từ bông của cây thốt nốt, cây thốt nốt rất cao nên phải dùng những cây tre dài, có nhiều nhánh làm thang để leo lên ngọn. Để lấy nước phải cắt phần ngọn những cuống bông, nước từ cuống bông sẽ chảy ra. Sau đó, dùng ống tre gai hoặc các loại bình nhựa để hứng nước. "Điểm đặc biệt ở cây thốt nốt là có phân biệt giữa cây đực, cây cái và bông đực, bông cái. Cây thốt nốt đực chỉ có bông không có trái, lượng nước cũng nhiều hơn vì vậy khi lấy nước thường chọn cây thốt nốt đực. Bông thốt nốt cũng tương tự như vậy…", anh Chau Kul chia sẻ.

Nếu công việc lấy nước thốt nốt chỉ dành cho đàn ông thì nấu đường là công việc dành riêng cho phụ nữ. Chị Néang Hiếp ở ấp Tà On (xã Châu Lăng, huyện Tri Tôn) cho biết, nước thốt nốt được nấu khoảng từ 4 - 5 giờ là cô đặc lại thành đường dạng lỏng. Sau khi cô đặc đạt yêu cầu, chảo được nhắc ra khỏi lò, khuấy liên tục để còn màu vàng tươi đặc trưng của đường. Bình quân khoảng 8 - 10 lít nước thốt nốt sẽ thu về 1kg đường. "Hiện gia đình đang sở hữu 20 cây thốt nốt, bình quân mỗi ngày nấu được 20kg đường, bán cho các cơ sở với giá 25.000 đồng/kg", chị Néang Hiếp chia sẻ.

Chị Néang Hiếp ở ấp Tà On (xã Châu Lăng, huyện Tri Tôn) đã gắn bó với nghề làm đường thốt nốt hơn chục năm

Sản phẩm đường thốt nốt không chỉ được người tiêu dùng trong nước biết đến mà ở nước ngoài cũng rất ưa chuộng, bởi đặc tính thơm ngon và đặc trưng vùng, miền của sản phẩm. Do mùa nấu đường trùng với mùa hành hương nên khá nhiều hộ dân sống nhờ nghề này cũng có được nguồn thu khá. Một tương lai tươi sáng đang mở ra phía trước cho bà con Khmer nơi đây khi ngành Du lịch tỉnh An Giang đã và đang xúc tiến đầu tư phát triển du lịch sinh thái, làng nghề và đặc sản đường thốt nốt sẽ theo chân khách du lịch đi muôn phương.

Đường thốt nốt đã thành một trong những món đặc sản của đồng bào Khmer nói riêng, bà con vùng Bảy Núi nói chung

Anh Nguyễn Thanh Phong, chủ cơ sở đường thốt nốt Lan Nhi, (phường An Phú, TX Tịnh Biên) cho biết: "Đường thốt nốt là một sản phẩm đặc thù của vùng, không đụng hàng với loại nào. Đặc trưng của đường thốt nốt là vị ngọt, thơm hơn đường cát nên rất được ưa chuộng. Ở các chợ lớn như Chợ Lớn (TP.HCM), Đồng Xuân (Hà Nội), đường thốt nốt được tiêu thụ rất nhiều. Giá dao động 30.000 - 40.000 đồng/kg tùy vào thời điểm".

Ông Nguyễn Sĩ Lâm, Giám đốc Sở NN&PTNT An Giang cho biết: "Nhằm phát triển và nâng cao giá trị cây thốt nốt, tỉnh An Giang đã ban hành kế hoạch "Vùng sản xuất, chế biến thốt nốt theo hướng hữu cơ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030". Theo đó đến năm 2025, số lượng cây thốt nốt được khai thác sản xuất sản phẩm hữu cơ đạt từ 200 cây và năm 2030 đạt 500 cây (cây trên 40 năm tuổi). Sản phẩm từ các mô hình sản xuất hữu cơ được doanh nghiệp liên kết tiêu thụ 80% năm 2025 và 100% năm 2030. Qua đó, hình thành và phát triển các chuỗi sản xuất gắn với tiêu thụ thốt nốt hữu cơ được chứng nhận; lợi nhuận thu được từ thốt nốt, sản phẩm từ thốt nốt hữu cơ cao hơn từ 1,5 - 2 lần so với tập quán chế biến thông thường, góp phần cải thiện đời sống, tăng thu nhập cho hộ sản xuất đường thốt nốt truyền thống". ■

Về Bảo Lâm nghe câu Lượn Cọi

Nghệ thuật trình diễn dân gian hát Lượn Cọi là thể loại dân ca được hình thành từ rất lâu đời, bắt nguồn từ cuộc sống lao động, được người Tày gìn giữ, lưu truyền qua nhiều thế hệ tạo nên nét riêng biệt độc đáo trong đời sống của đồng bào dân tộc Tày ở huyện Bảo Lâm (Cao Bằng).

Ở huyện Bảo Lâm, nghệ thuật trình diễn dân gian hát Lượn Cọi của đồng bào dân tộc Tày được lưu giữ, phổ biến nhiều và rộng rãi ở các xã Yên Thổ, Nam Quang, Quảng Lâm... Đây là thể loại dân ca được hình thành từ lâu đời, bắt nguồn từ trong đời sống lao động và được người Tày huyện Bảo Lâm gìn giữ, lưu truyền qua nhiều thế hệ, mang đậm dấu ấn và bản sắc văn hóa tộc người. Lời ca, tiếng hát Lượn Cọi đã ngấm sâu và tạo nên nét văn hóa đặc sắc của người Tày, thường được thực hành trong các dịp hội Xuân, dịp Tết và trong sinh hoạt đời sống hằng ngày như nghi lễ mừng nhà mới, đầy tháng, rước dâu…

Không chỉ là phong tục, tập quán mang đậm bản sắc dân tộc, các làn điệu hát Lượn Cọi ngọt ngào, thắm đượm tình quê hương, nguồn cội và mang tính giáo dục cao, là những bài học, lời răn dạy được truyền từ đời này qua đời khác, nuôi dưỡng tâm hồn các thế hệ người Tày. Lượn Cọi có thể là một bài dài, hoặc chỉ là một đoạn vài ba câu ngắn, có thể hát đối, cũng có khi tự hát, giai điệu thánh thót, uyển chuyển, trầm bổng, luyến láy, ngôn ngữ giàu hình ảnh và ví von sâu sắc, thể hiện khát vọng, niềm tin vào cuộc sống.

Người hát Lượn Cọi phải có chất giọng khỏe, sáng để chuyển tải được hết những ý nghĩa trong mỗi câu hát bày tỏ tình cảm của bản thân với người nghe. Lượn Cọi có nhiều cách hát, có thể hát nhiều người hoặc hát đơn và có sáo đệm, mỗi khi vào cuộc hát thường diễn ra theo trình tự, từ người này tiếp lời người kia… Trong mỗi câu từ, làn điệu Lượn Cọi là lịch sử, là tín ngưỡng, là bản sắc văn hóa của đồng bào Tày ở Bảo Lâm, người hát, người nghe say sưa với những làn điệu trữ tình, sâu lắng.

Năm 2023, với những giá trị văn hóa đặc sắc riêng có, nghệ thuật trình diễn dân gian Lượn Cọi của người Tày các xã Yên Thổ, Nam Quang, Quảng Lâm, huyện Bảo Lâm (Cao Bằng) được Bộ VHTTDL đưa vào danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Các CLB nghệ thuật trình diễn dân gian Lượn Cọi ở huyện Bảo Lâm thường xuyên duy trì luyện tập

Đây là niềm vinh dự, tự hào khẳng định những giá trị và đóng góp văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc Tày nói riêng, các dân tộc anh em trên địa bàn Bảo Lâm trong nền văn hóa chung của dân tộc.

Để góp phần "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch", trong thời gian tới các cấp, ngành và người dân địa phương cần tập trung thực hiện có hiệu quả chương trình mục tiêu quốc gia nhằm bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể đúng với ý nghĩa, bản sắc tốt đẹp, đặc sắc vốn có trên địa bàn Bảo Lâm.

HOÀNG MINH

THÁNG HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA VỀ PHÒNG, CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH:

Chấm dứt bạo lực, **vun đắp yêu thương**

● **HIỀN LƯƠNG**

Bộ VHTTDL vừa ban hành văn bản số 1461/BVHTTDL-GĐ về việc triển khai Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, được tổ chức từ ngày 1 - 30.6, với chủ đề truyền thông: *Chấm dứt bạo lực, vun đắp yêu thương.*

Thực hiện Luật Phòng, chống bạo lực gia đình năm 2022, Quyết định số 363/QĐ-TTg ngày 8.3.2016 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, đồng thời để nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân về phòng, chống bạo lực gia đình, xây dựng xã hội Việt Nam no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc, Bộ VHTTDL đề nghị các Bộ, ngành, tổ chức ở Trung sang và Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương triển khai Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình năm 2024 với những nội dung cụ thể.

Chương trình giáo dục cộng đồng "Sinh con, sinh cha" với sự tham gia của các nghệ sĩ nổi tiếng góp phần lan tỏa thông điệp về phòng, chống bạo lực gia đình

Theo đó, thông điệp và khẩu hiệu truyền thông: Hưởng ứng Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình; Phòng, chống bạo lực gia đình là trách nhiệm của toàn xã hội; Đầu tư cho công tác phòng, chống bạo lực gia đình là đầu tư cho phát triển bền vững; Phát huy vai trò, trách nhiệm của cá nhân, gia đình, cộng đồng trong phòng, chống bạo lực gia đình; Cản trở việc phát hiện, báo tin, tố giác hành vi bạo lực gia đình là vi phạm pháp luật; Mọi hành vi bạo lực gia đình cần được phát hiện, ngăn chặn và xử lý nghiêm; Bạo lực là nguyên nhân chính dẫn đến các cuộc ly hôn hiện nay; Cưỡng ép mang thai, phá thai, lựa chọn giới tính thai nhi là hành vi bạo lực gia đình; Bỏ mặc, không chăm sóc là hành vi bạo lực đối với người cao tuổi; Bạo lực gia đình làm suy giảm khả năng học tập và sự phát triển toàn diện của trẻ em…

Các hình thức truyền thông về phòng, chống bạo lực gia đình như: Mít tinh, hội thi, hội thảo, hội nghị, hội diễn, tọa đàm, nói chuyện chuyên đề; tuyên truyền trên truyền hình, báo chí, mạng xã hội, tin nhắn điện thoại; treo các băng rôn, áp phích tại cổng cơ quan, tổ chức, nơi tập trung đông người qua lại như khu công nghiệp, trường học, bệnh viện, chợ, trung tâm thương mại và khu dân cư; lồng ghép nội dung phòng, chống bạo lực gia đình trong các hoạt động sinh hoạt cộng đồng…

Bộ VHTTDL đề nghị các Bộ, ngành, tổ chức ở Trung ương, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương căn cứ chủ đề, thông điệp, thời gian thực hiện trong văn bản này và tình hình thực tế lựa chọn hình thức phù hợp để chỉ đạo, tổ chức triển khai. Các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ VHTTDL treo băng rôn, áp phích, thông điệp tại cổng cơ quan hoặc lựa chọn hình thức phù hợp để thực hiện việc tuyên truyền, phổ biến pháp luật về phòng, chống bạo lực gia đình đến toàn thể cán bộ, công chức, người lao động trong cơ quan, đơn vị.

Các Bộ, ngành, tổ chức ở Trung ương, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trương ương và cơ quan, đơn vị có liên quan tổng hợp kết quả triển khai Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình năm 2024 gửi Bộ VHTTDL trước ngày 31.7.2024 để tổng hợp báo cáo Thủ tướng Chính phủ theo quy định. ■

ĐỜI SỐNG XANH

"Đi bộ nhặt rác" lan tỏa sống xanh trong gia đình, cộng đồng

Hôm qua 14.4, ngay từ sáng sớm, hàng trăm người gồm các bạn trẻ, HSSV, công nhân viên chức và người dân phường Vĩnh Ninh và Phước Vĩnh, TP Huế đã đi bộ dọc sông An Cựu (đoạn từ cầu Bến Ngự đến cầu Kho Rèn) để nhặt rác. Các tuyến đường Phan Chu Trinh, Phan Đình Phùng được dọn dẹp phong quang, trả lại không gian xanh mát, sạch đẹp. Gần 60kg rác thải đã được thu gom, nhặt về và phân loại.

Cả cộng đồng cùng chung tay hành động giảm rác thải nhựa, không xả phế thải bừa bãi

Bạn Phan Thị Ánh Nguyệt, sinh viên Trường ĐH Sư phạm Huế cho biết: "Sự kiện này thực sự ý nghĩa, chúng em vừa nhặt rác góp phần làm sạch môi trường đường phố Huế, vừa góp phần tuyên truyền để các gia đình hiểu hơn, cùng chung tay hành động giảm rác thải nhựa, không xả phế thải bừa bãi".

Cùng với chương trình "Đi bộ nhặt rác", mọi người cũng hào hứng tham gia các hoạt động tại Ngày hội giảm nhựa 2024 như: Chơi các trò chơi với chủ đề phân loại rác tại nguồn và giảm nhựa; biểu diễn các tiết mục văn nghệ về chủ đề môi trường; tham quan Trung tâm Thông tin môi trường và hoạt động tái chế rác nhựa dùng một lần thành các sản phẩm sử dụng được; tham gia hoạt động "Đổi rác lấy quà". Điểm nhấn của sự kiện là mọi người cùng nhảy flashmob theo điệu nhạc Cùng hành động vì thiên nhiên…

Các hoạt động nói trên nằm trong chương trình Ngày hội giảm nhựa 2024 do Dự án Huế - Đô thị giảm nhựa ở miền Trung Việt Nam (WWF-Na Uy tài trợ thông qua WWF Việt Nam) phối hợp với các đơn vị trên địa bàn TP Huế tổ chức. Qua đó, nhằm nâng cao ý thức của cộng đồng nói chung về giảm thiểu rác thải nhựa và tích cực phân loại rác tại nguồn, góp phần tuyên truyền và thúc đẩy hành động bảo vệ môi trường, giải quyết vấn đề ô nhiễm môi trường do rác thải nhựa gây ra.

Bà Hoàng Ngọc Tường Vân, Quản lý dự án Huế - Đô thị giảm nhựa ở miền Trung Việt Nam cho biết: "Chúng tôi hy vọng qua sự kiện này sẽ nâng cao nhận thức và góp phần thay đổi hành vi của người dân Huế về việc giảm sử dụng nhựa, bỏ rác đúng nơi quy định và tích cực phân loại rác tại nguồn. Ngoài ra, tinh thần "đi bộ nhặt rác" vừa kết hợp giữa rèn luyện sức khỏe và bảo vệ môi trường được chúng tôi kỳ vọng sẽ lan tỏa rộng rãi, trở thành thói quen, nếp nghĩ, nếp làm hằng ngày của mỗi người dân, mỗi gia đình. Với sự chung tay của cả cộng đồng, chúng ta có thể tạo nên sự thay đổi to lớn, giúp xây dựng trở thành một đô thị sáng, xanh, sạch và không rác thải".

Theo bà Tường Vân, trong gần 3 năm qua, thông qua nhiều hoạt động, dự án đã gần đạt được mục tiêu giảm 30% lượng rác thải nhựa thất thoát ra môi trường tự nhiên với gần 392 tấn rác thải nhựa ra môi trường. "Bên cạnh các hoạt động kỹ thuật để góp phần giảm rác thải nhựa thì chúng tôi cũng tập trung việc tuyên truyền, nâng cao ý thức và lan tỏa hành động giảm nhựa trong cộng đồng, đặc biệt là các bạn trẻ và hội viên Hội phụ nữ, để từ đó mỗi người sẽ trở thành một tuyên truyền viên tích cực cho chính người thân trong gia đình mình. Dự án đã được ghi nhận đóng góp cho TP Huế vừa được vinh danh là Thành phố du lịch sạch ASEAN hồi đầu đầu năm 2024 vừa qua", bà Tường Vân nói.

Tin, ảnh: SƠN THÙY

Quyết tâm **vì màu cờ sắc áo**

● VĨNH HY

Đội tuyển U23 Việt Nam đang dần hoàn tất những khâu chuẩn bị cuối cùng tại Qatar để hướng đến các trận đấu chính thức tại chiến dịch VCK giải U23 châu Á 2024. Đây là sân chơi quan trọng nhất trong năm của bóng đá trẻ Việt Nam, do vậy mà thầy trò HLV Hoàng Anh Tuấn đặt quyết tâm rất cao, cố gắng thi đấu hết sức vì màu cờ sắc áo và người hâm mộ quê nhà.

Các tuyển thủ sẽ nỗ lực thi đấu thật tốt tại VCK U23 châu Á Ảnh: VFF

Mục tiêu là động lực phấn đấu

VCK U23 châu Á 2024 sẽ có 3,5 suất tham dự Olympic Paris 2024, trong đó 3 suất chính thức dành cho 3 đội có thành tích tốt nhất, đội xếp thứ tư sẽ tranh vé vớt vòng play-off với đại diện châu Phi là Guinea. Đây là mục tiêu rất khó với U23 Việt Nam, nhưng các học trò của HLV Hoàng Anh Tuấn sẽ cố gắng hết sức và hy vọng vào điều bất ngờ. Nhưng trước khi nghĩ về mục tiêu lớn, U23 Việt Nam cần phải làm tốt khâu chuẩn bị để hướng đến mục tiêu trước mắt là vượt qua vòng bảng. U23 Việt Nam nằm ở bảng đấu không quá khó, đội sẽ cạnh tranh tấm vé đi tiếp với U23 Kuwait và U23 Malaysia (đội còn lại là U23 Uzbekistan nhiều khả năng sẽ nhất bảng). Đây là mục tiêu không khó nhưng cũng chẳng dễ với Thái Sơn cùng các đồng đội, điều này đòi hỏi các cầu thủ phải thực sự tập trung, cố gắng tạo sự chuẩn bị tốt nhất và thi đấu với tinh thần cao nhất.

HLV Hoàng Anh Tuấn đặt mục tiêu vượt qua vòng bảng. Theo chiến lược gia sinh năm 1968, bảng đấu của U23 Việt Nam không phải nặng nhất, toàn đội biết mình thế nào và sẽ tính toán để thi đấu ra sao. Việc đặt ra mục tiêu là cần thiết để tạo động lực phấn đấu, nhưng cũng phải thực tế. Đương nhiên việc không đặt chỉ tiêu cao cũng là một cách giúp các cầu thủ không bị áp lực thành tích, dẫn đến ảnh hưởng tâm lý, nhất là với các cầu thủ trẻ. Với kinh nghiệm làm bóng đá trẻ nhiều năm, HLV Hoàng Anh Tuấn biết mình sẽ phải làm gì để các học trò ra sân với sự thoải mái nhất, đồng thời tiếp thêm động lực, khơi dậy tinh thần "chiến đấu" cao nhất.

Với các cầu thủ, đây là giai đoạn cực kỳ quan trọng để họ tiếp tục nỗ lực, cố gắng thể hiện mình tốt nhất để được ra sân thường xuyên, đặc biệt là những tuyển thủ lần đầu được gọi tập trung. Cơ hội luôn chia đều cho tất cả nhưng chỉ đến với những ai xứng đáng, biết nỗ lực vươn lên. Đó cũng là động lực cho các cầu thủ trẻ phấn đấu, điều này cũng rất cần thiết trong một tập thể mà yếu tố cạnh tranh công bằng được ưu tiên hàng đầu.

Quyết tâm cao

U23 Việt Nam đang là tập hợp của những cầu thủ trẻ tốt nhất hiện nay. Lứa cầu thủ được xem là tương lai của bóng đá nước nhà khi từng thi đấu ở nhiều cấp độ đội tuyển trẻ và thậm chí là ĐTQG trong thời gian qua như giải U20 châu Á 2023, Đông Nam Á 2023, SEA Games 32, vòng loại U23 châu Á 2024, loạt trận giao hữu FIFA Days tháng 6, 9, 10 năm 2023, Asian Cup 2023 và vòng loại World Cup 2026. Trên băng ghế huấn luyện, HLV Hoàng Anh Tuấn là nhà cầm quân rất "mát tay" với bóng đá trẻ. Điều thuận lợi rất lớn là những cầu thủ của U23 Việt Nam tham dự giải châu Á hiện tại từng là học trò của ông Tuấn ở các đội tuyển trẻ trước đây. Hơn ai hết, nhà cầm quân quê Khánh Hòa hiểu rõ những điểm mạnh, yếu của từng cầu thủ và tự biết cách giúp họ trở nên tốt hơn.

Đương nhiên, U23 Việt Nam nhận được rất nhiều kỳ vọng từ người hâm mộ, nhất là sau thành tích không tốt của ĐTQG trong thời gian qua. Có lẽ nhận được kỳ vọng hơn cả là những tuyển thủ từng góp mặt tại ĐTQG như tiền vệ Nguyễn Thái Sơn, Khuất Văn Khang, hậu vệ Võ Minh Trọng, tiền đạo Nguyễn Đình Bắc, Nguyễn Văn Tùng, những người được xem là trụ cột của đội tại giải đấu trên đất Qatar. Với Văn Khang, lần trở lại Qatar này mang lại kỷ niệm buồn khi cầu thủ này từng dính thẻ đỏ trong trận đấu giữa tuyển Việt Nam và Iraq tại vòng bảng Asian Cup 2023. Nhưng theo tiền vệ sinh năm 2003, đó cũng là động lực để bản thân anh phải cố gắng, quyết tâm gấp bội. Văn Khang cho hay: "Bản thân tôi đặt mục tiêu sẽ nỗ lực thi đấu thật tốt để cùng toàn đội tiến sâu nhất có thể, hướng tới cạnh tranh cơ hội dự Olympic Paris".

Trước ngày lên đường sang Qatar, trong buổi thăm và động viên của lãnh đạo Bộ VHTTDL, Cục TDTT và VFF, HLV Hoàng Anh Tuấn cùng các học trò đã thể hiện quyết tâm đoàn kết, đồng lòng, cố gắng thi đấu đạt kết quả tốt nhất, qua đó mang lại niềm vui cho người hâm mộ nước nhà. ■

Nỗ lực của tay đua số 1 Việt Nam

● NGỌC LÝ

Nguyễn Thị Thật, tay đua số 1 Việt Nam vừa có giải đấu chuẩn bị cho Olympic Paris 2024 tại "xứ chùa vàng" - Tour of Thailand 2024. Dù không đạt được các danh hiệu cá nhân cao quý nhưng Nguyễn Thị Thật cũng đã có một giải đấu rất nỗ lực và nhiều tín hiệu lạc quan trong quá trình chuẩn bị để hướng việc lần đầu tiên tranh tài tại Thế vận hội mùa hè.

Tour of Thailand là giải đấu tập huấn quen thuộc hằng năm của ĐTQG và các đội đua trong nước. Năm nay, mọi sự chú ý đều đổ dồn về Nguyễn Thị Thật, tay đua duy nhất của Việt Nam sẽ tham dự Olympic Paris 2024. Bằng đẳng cấp và sự hỗ trợ của những người đồng đội quen thuộc tại ĐTQG và đội đua An Giang từng giúp Thật vô địch châu Á và SEA Games 32 năm ngoái, Nguyễn Thị Thật đã có chiến thắng ấn tượng ở 2 chặng đầu Tour of Thailand 2024. Cả 2 lần thắng chặng, tay đua số 1 Việt Nam đều đánh bại "kình địch' số 1 tại khu vực - Jutatip (Thái Lan) tại vạch đích đến để thâu tóm cả 3 danh hiệu áo vàng (tính thời gian), áo xanh (điểm nước rút) và áo tím (dành cho tay đua Đông Nam Á có thành tích tốt nhất).

Tưởng chừng như với phong độ đang lên của mình, Nguyễn Thị Thật sẽ bảo vệ được các danh hiệu trên, nhưng một chút chủ quan khi về đích ở chặng cuối đã khiến tay đua sinh năm 1993 trả cái giá rất đắt. Nguyễn Thị Thật chỉ về thứ ba, qua đó đánh mất 3 danh hiệu trên về tay Jutatip. Đáng tiếc nhất ở giải áo vàng, dù có thành tích bằng với tay đua Thái Lan nhưng Nguyễn Thị Thật chỉ xếp thứ hai do thua chỉ số phụ. Đây là lần thứ hai liên tiếp tay đua quê An Giang đánh mất áo vàng ở chặng cuối Tour of Thailand, bởi ở giải năm ngoái cô chỉ có thể bảo vệ được áo xanh dù trước đó dẫn đầu bảng xếp hạng áo vàng lẫn áo xanh.

Nhưng giải đấu trên đất Thái Lan cũng chứng kiến nỗ lực rất lớn của Nguyễn Thị Thật, nhất là khi cô không có nhiều thời gian để chuẩn bị. Vừa kết thúc chuyến thi đấu với đội Roland (Thuỵ Sĩ), Nguyễn Thị Thật lập tức sang Thái Lan để dự giải. Trải qua nhiều chặng bay dài, tay đua sinh năm 1993 đã đến Thái Lan vào rạng sáng 8.4 để hội quân cùng ĐTQG và thi đấu chặng 1 Tour of Thailand lúc 9 giờ cùng ngày. Dù có ít giờ nghỉ ngơi, cận giờ thi đấu và gặp thời tiết nắng nóng nhưng tay đua Việt Nam đã thích nghi rất tốt. Đây là nỗ lực rất lớn của Nguyễn Thị Thật bởi xe đạp đường trường rất gian khổ, đòi hỏi VĐV phải chuẩn bị thể lực và có một sức khoẻ rất tốt.

Nguyễn Thị Thật là VĐV đầu tiên của thể thao Việt Nam giành vé dự Olympic Paris 2024 sau khi cô vô địch châu Á năm ngoái cũng diễn ra trên đất Thái Lan. Tay đua quê An Giang không may gặp chấn thương trong quá trình thi đấu cùng đội Roland, nhưng đã cố gắng trở lại để góp mặt tại Asian Games 19. Dù không giành huy chương nhưng những nỗ lực của cô tại Hàng Châu (Trung Quốc) đã nhận được những lời ngợi khen. ■

Với những gì thể hiện tại Tour of Thailand, Nguyễn Thị Thật đã có sự chuẩn bị tốt cho Olympic Paris 2024

Hiện thực huyền ảo Athletic Bilbao

● NGỌC TRUNG

Tại Bilbao, xứ Basque, Tây Ban Nha, có một chiếc sà lan mang tên La Gabarra. Đó không phải là phương tiện vận tải đường thủy thông thường. La Gabarra là huyền thoại, là điều thần bí được người hâm mộ đội bóng Athletic Bilbao chuyền tai nhau từ đời này sang đời khác.

Tiếng nói từ lịch sử

Chiếc sà lan này được đóng vào năm 1960, dài 18,5m, rộng 8,5m. Chức năng chính là chở các thành viên đội bóng áo sọc đỏ trắng diễu hành dọc sông Nervion, chảy qua thành phố Bilbao, mỗi khi CLB này giành được những danh hiệu. 40 năm qua, La Gabarra nằm im lìm trong bến cảng. Thi thoảng, các công nhân lại tổ chức một ngày công vào Chủ nhật để cạo các vết gỉ sét trên chiếc sà lan. Trong khoảng thời gian gần nửa thế kỷ ấy, Athletic Bilbao không giành được bất cứ danh hiệu nào. Những chiếc cúp gần nhất được đưa về phòng truyền thống là cú đúp La Liga và Cúp Nhà Vua (Copa del Rey) 1983-1984.

Thực tế đội bóng áo sọc đỏ trắng còn giành Siêu cúp Tây Ban Nha vào các năm 2015 và 2021, nhưng danh hiệu hư vinh này không đủ cảm xúc để người hâm mộ đổ ra đường ăn mừng. Ngoài ra, Athletic Bilbao từng 5 lần lọt vào tới các trận chung kết Cúp Nhà Vua (2009, 2012, 2015, 2020, 2021) và Europa League (2012) nhưng đều thất bại. *Marca* - tờ báo thể thao nổi tiếng nhất Tây Ban Nha, tuần qua đã có một thống kê thú vị là có đến 780 bài báo có từ khóa La Gabarra, hầu hết trong các năm chiếc sà lan này có cơ hội hạ thủy trở lại. Thế nên, câu chuyện biển người chen chân kín đặc hai bên bờ sông Nervion đón chào những người hùng áo sọc đỏ trắng trên chiếc sà lan La Gabarra dần đi vào huyền thoại.

Ngày 11.4.2024 vừa qua, huyền thoại trở lại thực tại. Athletic Bilbao đánh bại Real Mallorca (hòa 1-1 trong 120 phút, thắng 4-2 ở loạt đá luân lưu) để vô địch Cúp Nhà Vua, chấm dứt 40 năm chờ đợi mỏi mòn. Những người hâm mộ bóng đá từng ngỡ ngàng trước biển người ăn mừng tại Hà Nội, sau kỳ tích Thường Châu của đội tuyển U23 Việt Nam, tại Buenos Aires, Thủ đô Argentina, sau chức vô địch World Cup 2022 của Lionel Messi và các đồng đội, thì có thể hình dung khung cảnh náo nhiệt tại Bilbao. Theo thị trưởng thành phố xác nhận, hơn 1 triệu người đã đổ ra ven bờ Nervion để ăn mừng. Một thống kê khác, lưu lượng tàu thuyền trên sông được ghi nhận là 160, dĩ nhiên đa số hộ tống La Gabarra.

Các cầu thủ Athletic Bilbao diễu hành trên chiếc sà lan La Gabarra

Những hình ảnh ấy thật ấn tượng, làm lay động bất kỳ ai, cho dù có phải là tín đồ túc cầu giáo hay không, cho dù có phải là cổ động viên của Athletic Bilbao hay không. Màn ăn mừng ấy nhấn mạnh rằng bóng đá không chỉ là 22 người đàn ông hoặc phụ nữ đuổi theo trái bóng. Bóng đá là môn thể thao gắn bó mật thiết với văn hóa, lịch sử và đời sống, đem đến cảm giác thân thuộc lẫn những xúc cảm lạ kỳ.

Sức sống kỳ lạ

Athletic Bilbao là một trong những đội bóng ưu tú nhất của xứ Basque - một trong 17 cộng đồng và 2 thành phố tự trị của đất nước Tây Ban Nha. Xứ Basque cũng là một trong ba cộng đồng tự trị tự xác định là một dân tộc, tương tự Catalonia và Galicia. Con số hơn 1 triệu người đổ ra đường ăn mừng chức vô địch của Athletic Bilbao càng ấn tượng hơn nếu biết rằng dân số xứ Basque chỉ khoảng 3 triệu người. Càng đáng nể hơn khi Athletic Bilbao chỉ sử dụng cầu thủ bản xứ trong suốt hơn 100 năm tồn tại. Với nguồn lực nhân sự tự hạn chế một cách eo hẹp như vậy, thế nhưng đội bóng này chưa hề rớt hạng ở La Liga. Tại giải VĐQG Tây Ban Nha, chỉ có 2 đội bóng khác duy trì được thành tích này. Không khó đoán, đó là Real Madrid và Barcelona.

Trong quá khứ, Athletic Bilbao là thế lực hùng mạnh của bóng đá Tây Ban Nha. Tính đến năm 1984, đội bóng này đã 8 lần đăng quang La Liga và vô địch Cúp Nhà Vua tới 23 lần. Các danh hiệu Vua phá lưới La Liga (Pichichi), Thủ môn xuất sắc nhất La Liga (Zamora) và Vua phá lưới nội La Liga (Zarra), đều được đặt theo tên những huyền thoại của Bilbao. Sự sa sút phần nào của CLB này xuất phát từ việc kiên trì áp dụng chính sách sử dụng cầu thủ bản xứ trong bối cảnh "hậu Bosman" (dễ hiểu là cầu thủ được tự do ra đi khi hết hợp đồng) cũng như sự bùng nổ của công nghiệp bóng đá, tạo điều kiện cho các đội bóng giàu có vung tiền chiêu mộ ngôi sao. Dù vậy, Athletic Bilbao không hề tồn tại theo kiểu "sống mòn". Như đã đề cập, đội bóng này đã 5 lần lọt vào các trận chung kết, trong đó có chung kết Europa League 2011-2012, trước khi vô địch Cúp Nhà Vua mùa này.

Không giàu có như hai gã khổng lồ của bóng đá Tây Ban Nha, nhưng giá trị riêng biệt của Athletic Bilbao và dân tộc tính ăn sâu vào huyết quản đội bóng. Barca luôn giương cao ngọn cờ độc lập cho xứ Catalonia, luôn tự hào về lò đào tạo La Masia danh tiếng, nhưng mỗi năm đội bóng này vẫn chi ra hàng trăm triệu euro, với nhiều thương vụ có giá trị phi lý, để chiêu mộ ngôi sao ngoại quốc. Nguồn lực chủ yếu của Athletic Bilbao là Học viện Lameza. Khi sản sinh được lứa cầu thủ xuất sắc (như hiện tại), đội bóng này gặt hái thành công. Khi không có nhiều cầu thủ ưu tú, họ có phần chật vật. Nhưng luôn có niềm vui trọn vẹn tình yêu xứ sở trong từng kết quả đội bóng đạt được. Hình ảnh hơn 1 triệu người đổ ra bờ sông ăn mừng có giá trị hơn nhiều mọi chiến dịch truyền thông và tiếp thêm niềm tin cho CLB lẫn người hâm mộ. Trong bóng đá, đôi khi cảm xúc quan trọng hơn kết quả.

Trên bảng xếp hạng La Liga mùa này, Athletic Bilbao cũng đang có được thứ hạng ấn tượng để tranh đua suất dự Champions League. Nếu Bilbao có mặt tại giải đấu danh giá nhất châu Âu, tuy không phải là danh hiệu, nhưng La Gabarra có lẽ sẽ lại hạ thủy và sông Nervion lại bừng lên cuộc hoan ca rực rỡ. ■

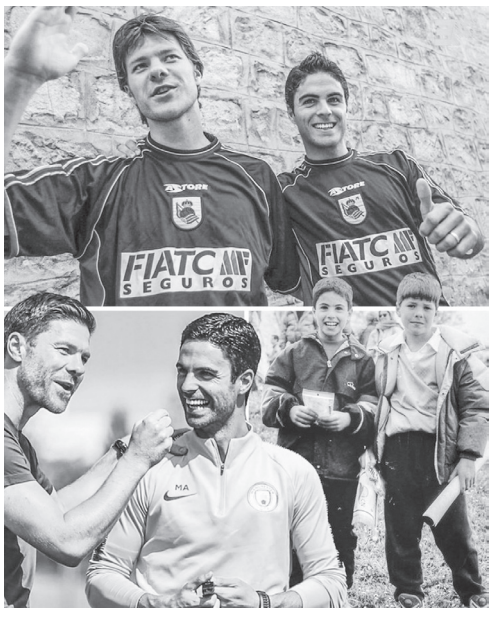
Thời của xứ Basque

Xứ Basque có 3 triệu dân nhưng không chỉ có Athletic Bilbao là biểu tượng bóng đá. Ngoài đội bóng áo sọc đỏ trắng, xứ sở này còn có nhiều CLB "quen mặt biết tên" tại La Liga là Real Sociedad, Osasuna, Alaves hay Eibar... Xứ Basque chỉ chiếm 5% dân số Tây Ban Nha, nhưng mùa giải 2023-2024 này đóng góp 20% số đội tham dự. Ngoài Athletic Bilbao, Real Sociedad cũng đang tranh đua suất dự cúp châu Âu và thuộc hàng có số má tại xứ sở bò tót. Trong quá khứ, đội bóng này đã 2 lần đăng quang La Liga và 3 lần vô địch Cúp Nhà Vua, lần gần nhất là mùa 2019-2020.

Khi bài viết này đến tay bạn đọc, rất có thể Bayer Leverkusen đã đăng quang Bundesliga, chấm dứt 11 năm vô địch liên tiếp của Bayern Munich. Một kỳ tích thật sự. Dẫn dắt Leverkusen là Xabi Alonso, tiền vệ lừng lẫy một thời người Tây Ban Nha. Alonso trưởng thành từ Học viện đào tạo cầu thủ trẻ của Real Sociedad và dĩ nhiên gốc xứ Basque. Không chỉ đứng trước nguy cơ lớn thất bại trước thầy trò Xabi Alonso tại đấu trường quốc nội, Bayern Munich cũng đứng trước nguy cơ bị loại tại đấu trường Champions League bởi người bạn thân từ thuở thiếu thời của Alonso, HLV Mikel Arteta. Dưới sự dẫn dắt của nhà cầm quân xứ Basque này, Arsenal hồi sinh mạnh mẽ và đã trở lại vị thế ứng viên tại cả Premier League và Champions League, điều chỉ mấy năm trước không một Pháo thủ nào dám mơ tới.

Không chỉ có Alonso và Arteta, nhiều HLV, trợ lý HLV, nhà quản lý bóng đá gốc xứ Basque đang tạo tiếng vang trên khắp trời Âu. Đó là HLV Unai Emery, người đang dẫn dắt Aston Villa; HLV Lopetegui, cựu HLV ĐT Tây Ban Nha và Real Madrid; Juanma Lillo, vừa là thầy, vừa là trợ lý cũ cho Pep Guardiola; hay Txiki Begiristain, Giám đốc thể thao Man City... Ngoài ra là hàng chục cầu thủ đang thi đấu tại các giải VĐQG hàng đầu châu Âu. Vậy mới thấy sức mạnh con người của bóng đá xứ Basque ghê gớm như thế nào.

KHẢI HƯNG

Xabi Alonso và Mikel Arteta, những nhà cầm quân xứ Basque

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

XUNG ĐỘT IRAN-ISRAEL:

Quốc tế quan ngại và kêu gọi kiềm chế

● TÙNG QUANG

Vài giờ sau khi phát động cuộc tập kích quy mô lớn bằng máy bay không người lái và tên lửa hành trình vào Israel đêm qua, giới chức Iran tuyên bố kết thúc đòn đáp trả.

Tuy nhiên, thế giới nín thở khi quyết định đáp trả cuộc tấn công của Iran được thảo luận tại cuộc họp của "nội các chiến tranh" Israel. Trong khi đó, quân đội Israel khẳng định hành động đáp trả của nước này với cuộc tấn công trả đũa của Iran sẽ là cực kỳ thảm khốc.

Trước đó, rạng sáng 14.4 (theo giờ Việt Nam), Iran đã tiến hành cuộc tấn công quy mô lớn bằng máy bay không người lái (UAV) và tên lửa về phía Israel. Đây là vụ việc mà phía Iran mô tả nhằm trả đũa vụ tấn công lãnh sự quán Iran đóng tại thủ đô Syria vào ngày 1.4 vừa qua, khiến 7 thành viên của Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran thiệt mạng.

Trong bài phát biểu được phát sóng trên truyền hình nhà nước, Tham mưu trưởng lực lượng vũ trang Iran, thiếu tướng Mohammad Bagheri nhấn mạnh, phản ứng của Tehran sẽ "lớn hơn nhiều so với hành động quân sự" vừa qua nếu Israel "trả đũa Iran". Ông Bagheri cũng nói thêm rằng Tehran đã cảnh báo Washington thông qua Thụy Sĩ rằng bất kỳ sự hậu thuẫn nào cho hành động trả đũa của Israel đối với Iran sẽ khiến các căn cứ khu vực của Mỹ trở thành mục tiêu. "Các hoạt động của chúng tôi đã kết thúc và chúng tôi không có ý định tiếp tục", tướng Bagheri nói, trước khi tuyên bố rằng cuộc tấn công của Iran đã nhắm mục tiêu thành công vào hai căn cứ quân sự của Israel. Cùng ngày, lực lượng Hamas đã lên tiếng phản ứng trước cuộc tấn công của Iran, coi hoạt động quân sự này là "quyền tự nhiên" và là "phản ứng xứng đáng" đối với vụ việc lãnh sự quán Iran ở Damascus bị tấn công.

Sau cuộc tấn công trực tiếp chưa từng có từ Iran, Israel báo cáo thiệt hại khiêm tốn và mở lại không phận kể từ 7 giờ 30 phút sáng nay (giờ địa phương). Các hãng hàng không nội địa của nước này cho biết, hoạt động bay đã trở lại bình thường. Trên thực tế, Israel đã được đặt trong tình trạng báo động cao từ vài ngày qua sau khi Iran tuyên bố sẽ đáp trả vụ 7 sĩ quan nước này thiệt mạng trong một vụ tấn công của Israel nhằm vào tòa nhà lãnh sự của nước này ở thủ đô Damascus của Syria hôm 1.4. Nước này trước đó đã tạm đóng cửa không phận, các trường học sẽ đóng cửa, các sự kiện tập trung hơn 1.000 người sẽ bị hạn chế ít nhất cho đến đầu tuần tới. Quân đội Israel đã có kế hoạch đánh chặn các UAV trước khi chúng tiếp cận bầu trời nước này.

Hệ thống phòng thủ tên lửa hoạt động ở Israel sau vụ tấn công của Iran ngày 14.4 Ảnh: Reuters

Ngay khi vụ việc xảy ra, Tổng thư ký Liên Hợp Quốc Antonio Guterres đã bày tỏ lo ngại về vụ tấn công quy mô lớn từ Iran nhắm vào Israel, đồng thời kêu gọi các bên "lập tức chấm dứt hành động thù địch". Trong tuyên bố, Tổng thư ký LHQ nhấn mạnh: "Tôi vô cùng lo ngại về nguy cơ leo thang trên toàn khu vực với mức tàn phá lớn. Tôi kêu gọi các bên kiềm chế tối đa để tránh hành động dẫn đến đối đầu quân sự quy mô lớn trên nhiều mặt trận ở Trung Đông. Tôi tái khẳng định khu vực và thế giới sẽ không thể chịu thêm bất kỳ cuộc chiến nào nữa".

Tổng thống Biden đã cắt ngắn chuyến thăm Delaware để nhanh chóng trở lại Nhà Trắng sau các tin tức về vụ tấn công của Iran. Văn phòng Thủ tướng Israel cho biết, Thủ tướng Benjamin Netanyahu đã có cuộc điện đàm với Tổng thống Mỹ Joe Biden sau cuộc họp của Nội các chiến tranh Israel về vụ tấn công bằng máy bay không người lái và tên lửa quy mô lớn do Iran thực hiện từ lãnh thổ của nước này.

Hội đồng An ninh Quốc gia Mỹ ra thông cáo cho biết: "Iran đã bắt đầu không kích Israel. Tổng thống Mỹ Joe Biden liên tục được cập nhật tình hình và sẽ họp với đội ngũ an ninh tại Nhà Trắng... Tổng thống đã nêu rõ, sự ủng hộ của Mỹ dành cho Israel vững như bàn thạch. Mỹ sẽ luôn sát cánh cùng người dân Israel, hỗ trợ họ phòng vệ trước các mối đe dọa từ Iran".

Đại diện cấp cao của Liên minh châu Âu (EU) phụ trách chính sách an ninh và đối ngoại Josep Borrell đã chỉ trích các cuộc tấn công của Iran vào Israel là một "sự leo thang chưa từng có". Trên mạng xã hội X, ông Borrell viết: "EU lên án mạnh mẽ cuộc tấn công không thể chấp nhận được của Iran nhằm vào Israel. Đây là sự leo thang chưa từng có và là mối đe dọa nghiêm trọng đối với an ninh khu vực". Thủ tướng Anh Rishi Sunak đã lên án vụ tấn công của Iran và tuyên bố Anh sẽ tiếp tục hỗ trợ an ninh cho Israel và các đối tác trong khu vực, trong đó có Jordan và Iraq. "Cùng với các đồng minh, chúng tôi đang khẩn trương nỗ lực để ổn định tình hình và ngăn chặn leo thang hơn nữa. Không ai muốn thấy thêm đổ máu", ông Sunak nói.

Ngoại trưởng Pháp Stephane Sejourne trong một bài đăng trên mạng xã hội X cũng bình luận rằng "Khi quyết định thực hiện hành động chưa từng có này, Iran đã đạt đến một giới hạn mới trong hành động gây bất ổn và đang có nguy cơ leo thang quân sự". Còn Ngoại trưởng Italia Antonio Tajani cho biết nước này đang theo dõi tình hình "với sự chú ý và quan tâm" và "sẵn sàng xử lý mọi tình huống".■

Việt Nam khuyến cáo công dân tại Israel và Iran cảnh giác

Hôm qua 14.4, Bộ Ngoại giao Việt Nam cho biết, căng thẳng leo thang giữa Israel và Iran trong những ngày qua diễn biến phức tạp và tiếp tục leo thang. Bộ Ngoại giao Việt Nam cho biết đã chỉ đạo các Đại sứ quán Việt Nam tại khu vực Trung Đông phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng sở tại và các đoàn ngoại giao ở địa bàn, tăng cường các biện pháp bảo hộ công dân, cử cán bộ trực, liên lạc thường xuyên với các đầu mối cộng đồng người Việt Nam tại các địa bàn để liên tục cập nhật thông tin. Cho đến nay, tình hình công dân Việt Nam tại các địa bàn vẫn an toàn.

Đại sứ quán Việt Nam tại Israel và Đại sứ quán Việt Nam tại Iran đã có khuyến cáo công dân về các biện pháp bảo đảm an ninh, an toàn và sẽ tiếp tục theo dõi sát tình hình, giữ liên lạc thường xuyên với cộng đồng người Việt, xây dựng các kế hoạch bảo hộ công dân phù hợp với diễn biến xung đột, bảo vệ an toàn cho công dân Việt Nam.

Bộ Ngoại giao Việt Nam khuyến cáo công dân Việt Nam tạm thời không tới các khu vực xảy ra xung đột. "Công dân Việt Nam ở địa bàn cần theo dõi sát tình hình; chủ động tiến hành các biện pháp đảm bảo an ninh, an toàn cần thiết; tuân thủ nghiêm các quy định của chính quyền địa phương, không tụ tập đông người và hạn chế đi lại; liên hệ ngay với Đại sứ quán Việt Nam tại Israel và Đại sứ quán Việt Nam tại Iran khi gặp khó khăn và cần được trợ giúp", thông cáo nêu rõ.

Công dân Việt Nam cần giúp đỡ có thể liên hệ: Đại sứ quán Việt Nam tại Israel theo số điện thoại +972-50-818-6116 và +972-52-727-4248, +972-50-994-0889; Đại sứ quán Việt Nam tại Iran theo số điện thoại +98 21 22411670 và +98 9306 459 865; Tổng đài Bảo hộ công dân của Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao tại số điện thoại +84 981 84 84 84.

GÓC BÌNH LUẬN

Nhất cử lưỡng tiện

● LAM SA

Năm 2009, Iran và Pakistan thỏa thuận hợp tác xây dựng "tuyến đường ống dẫn khí đốt Hòa bình" bao gồm khoảng 900 km ở phía lãnh thổ Iran và gần 800 km ở phía lãnh thổ Pakistan. Sau 15 năm xem xét, Pakistan đã triển khai thực hiện thỏa thuận với Iran về xây dựng "tuyến đường ống dẫn khí đốt Hòa bình" cung ứng khí đốt của Iran cho Pakistan.

Lúc đầu, cả Ấn Độ cũng muốn tham gia vì muốn được Iran cung ứng khí đốt như Pakistan. Sau khi Mỹ thực thi những biện pháp chính sách trừng phạt Iran liên quan chương trình hạt nhân của Iran, trong đó có việc cấm Tehran xuất khẩu khí đốt, New Delhi rút lại ý định và Pakistan cũng muốn dừng.

Vấn đề ở chỗ, nếu không thực thi thỏa thuận năm 2009, Pakistan khó có thể thoát khỏi mức phạt lên tới 18 tỉ USD cho Iran. Về phần mình, phía Iran đã đưa ra tối hậu thư cho phía Pakistan là đến cuối tháng 9.2024 phải quyết định thực hiện thỏa thuận hoặc đền bù. Đoạn tuyến đường ống dẫn khí đốt trên lãnh thổ Iran đã được Tehran hoàn thiện từ cách đây mấy năm. Để tránh phải nộp phạt khoản tiền lớn trên, Pakistan thay đổi quan điểm.

Mỹ muốn ngăn cản kế hoạch trên thì phải giúp Pakistan nộp phạt hoặc cung ứng khí đốt cho Pakistan với giá rẻ. Ấn Độ muốn được Iran cung ứng khí đốt thì phải "lụy" Pakistan. Nga đang bị Mỹ và phương Tây cấm vận, nên phải tranh thủ Pakistan nếu muốn xuất khẩu khí đốt thông qua Iran. Xem ra, Pakistan đang tạo cuộc chơi may rủi lớn về chính trị thế giới ở khu vực này. Nhưng trong thực chất không hẳn chỉ có như vậy. Phía Pakistan còn "nhất cử lưỡng tiện" khi việc thực hiện thỏa thuận vừa có thể tránh nộp phạt, vừa có thể tăng vị thế trong quan hệ với Mỹ, Ấn Độ và Nga.■